GŁOS POMORSKI

Nr. 153 — Rok 3.

(GAZETA POMORSKA)

Numer pojedyńczy 700 mk.

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji i w agenturach miejscowych miesięcznie **9.000** mk., przedpłata na poczcie z od noszeniem do domu miesieoznie **9.825** mk. — pod opaską w Polsce i do Gdańska 11.125 mk., do Niemiec 12.425 mk. polskich lub ich wartość walutowa, do Francji 5,— frc., do Anglji 0,8 shilling, do Stanów Zjednoczonych 35 cents. W razie nieprzewidzianych wypadków jak strejki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów, lub zwrotu prenumeraty. — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Rachunek bieżący: **Bank Pawiatowy, Grudziądz, Bank Związku Sp. Zarobk. Danziger Priva Aktienbank Gdańsk i Grudziądz. — P. K. K. P. Grudziądz.** — Konto czekowe **Gdańsk nr. 2980.** Konto pocztowe: Kasa Oszczędności Oddział w Poznaniu nr. 201 193. Miejsce płatności wykonania: Grudziądz

Ogłoszenia z Polski: Wiersz wysokości milimetra **w dziale ogło szeniowym** na stronie 8-łamowej 500 mk., w **dziale reklamowym** na stronie 13-łamowej przed tekstem 3000 mk., wśród tekstu 2000, za tekstem 1400 mk., dla W. M. Gdańska obowiązują te same ceny, dla **Niemiec** dochodzi 50% nadwyżki, dla reszty zagranicy 200% nadwyżki, płatna w markach polskich lub ich wartości walutowej. Za tłómaczenia oblicze się 20% nadwyżki. — **Rachunki** są natychmiast płatne, w razie zwłoki dłuższej niż 72 godzin stosować będziemy ceny bieżące, skreślając wszelkie rabaty. — **Administracja nie przejmuje** odpowiedzialności za termin umieszczenia ogłoszenia.

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz 11-tej do 12-tej w południe

Redakcja i Administracja Groblowa 27/29. | **Grudziądz,** niedziela, dnia 8-go lipca 1923. | Telefon nr. **50** i **51.**

Z Senatu.

UPOSAŻENIE PREZYDENTA RZPLITEJ.

Warszawa, 6. 7. (Pat.) Na 26-tem posiedzeniu Senatu przyjęto bez zmian ustawę o honorowem uposażeniu byłych prezydentów. Przystąpiono do noweli do ustawy o współdzielniach. Referował sen. Gloger, wskazując na zmiany, proponowane przez komisję prawniczą, poczem ustawę odesłano do komisji gospodarstwa społecznego.

AMNESTJA.

Sen. Ringiel referował ustawę o amnestji, wysuwając trzy zasady. Amnestja musi być ogłaszana rzadko, musi przyjść nagle i w takim momencie, kiedy nastąpiło już porozumienie co do szczegółów. Przedłożona ustawa ma wady, ale mówca zaleca jednak przyjęcie jej bez zmian, gdyż lepszą jest ustawa, uchwalona z brakami, aniżeli zupełny jej brak. W rezultacie ustawę przyjęto bez poprawek.

USTAWA O ZCALANIU GRUNTÓW.

Przystąpiono do ustawy o zcalaniu gruntów. Senat przyjął poprawki komisji gospodarstwa społecznego. Ustawę przyjęto wraz z rezolucją, aby rząd wykończył operacje agrarne w Galicji, rozpoczęte przed wojną.

Sen. Buzek przedstawił ustawę, podwyższającą wkładki państwowe na kapitał zakładowy kasy spółek rolniczych z 15 miljonów na 6 miljardów oraz udzielającą gwarancję państwa za zobowiązania do 50 miljardów. Ustawę przyjęto w brzmieniu sejmowem, natomiast odrzucono rezolucję komisji skarbowo-budżetowej w sprawie zabezpieczenia od strat wskutek dewaluacji.

Następnie przyjęto ustawę w sprawie podwyższenia kar w postępowaniu administracyjno- dyscyplinarnem władz samorządowych w Galicji oraz ustawę o stanowiskach oficerskich w marynarce handlowej. Przyjęto ustawę o ratyfikacji układu drezdeńskiego.

MINISTERJUM REFORMY ROLNEJ.

Sen. Smulski w imieniu komisji administracyjnej przedstawił ustawę o ustanowieniu urzędu ministra reform rolnych. Ustawę przyjęto w brzmieniu sejmowem. następnie przyjęto ustawę o rozciągnięciu na obcych obywateli przepisów prawnych w razie nieszczęśliwych wypadków przy niezdolności do pracy lub śmierci. Przyjęto również nowelę do ustawy o ubezpieczeniach na wypadek choroby, przedłużając terminy dla Ministerstwa Pracy, w których ma ono zorganizować odpowiednie urzędy.

SPRAWA DANINY LASOWEJ.

Przystąpiono do sprawozdania komisji skarbowo-budżetowej o projekcie ustawy w sprawie poboru daniny lasowej na odbudowę. Ustawę przyjęto.

Uchwalono rezolucję sen. Thuliego, która brzmi: Senat wzywa rząd, aby w rozporządzeniu wykonawczem wyjaśnił, że właściciel masy drzewnej, pozostającej w lesie, choćby ją kupił od właściciela lasu, podlega daninie i że lasy zniszczone wczasie wojny o ile nie mają drzewostanu wyrębnego nie podlegają daninie. Następne posiedzenie 8 sierpnia br.

Rząd protektorem urzędników.

Urzędnicy państwowi otrzymują 48 procent uposażenia z I lipca. — Rząd zainicjonował nową metodę obliczania. — Strącenie 28 procent nastąpi później. — Również emeryci otrzymują 48 procent. — O uposażeniu urzędników.

Warszawa, 6. 7. (Pat.) Opierając się na wzroście kosztów utrzymania za miesiąc czerwiec rb. wykazanem przez komisję dla badania kosztów utrzymania przy Głównym Urzędzie Statystycznym w wysokości 47,99 proc. Rada Ministrów **uchwaliła przyznać funkcjonarjuszom państwowym na miesiąc lipiec tytułem wyrównania uposażenia 48 proc. uposażenia,** wypłaconego w dniu 1 lipca. Przy powzięciu tej uchwały Rada Ministrów stwierdziła ponownie, że ścisłe stosowanie w każdym miesiącu wskaźnika drożyźnianego uważa jedynie za słuszne uregulowanie sprawy uposażeń, który to tryb postępowania, stosowany w ostatnich czasach przez Radę Ministrów stanowi jedynie racjonalny system, zanim waluta będzie ustalona, albowiem wprowadza dla określenia wysokości uposażenia słuszną podstawę, w mies. poprz. traktowaną dowolnie, tem więcej, że **obecny wskaźnik drożyźniany za czerwiec obliczony został przez komisję na zasadzie nowej metody, zainicjonowanej przez rząd, a uwzględniającej wzrost drożyzny w ostatnich dniach miesiąca. Z uwagi na wzrost drożyzny w lipcu, Rada Ministrów uznała za wskazane strącenie 28 proc. zaliczki, wypłaconej z końcem czerwca na czas późniejszy odłożyć.** Równocześnie Rada Ministrów przyznała zasiłki w wysokości 48 proc. wszystkim osobom, biorącym emeryturę i inne zaopatrzenia ze skarbu państwa. Na temże posiedzeniu wysłuchano sprawozdanie komisarza oszczędnościowego p. Moskalewskiego. Po przeprowadzeniu obrad przyjęto do wiadomości jego program pracy. Dalszą część poświęcono wysłuchaniu ekspose p. ministra skarbu o jego programie finansowym. Dyskusję nad tem expose odroczono do następnego posiedzenia.

O UPOSAŻENIU URZĘDNIKÓW.

Warszawa, 6. 7. (Pat.) Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowej komisji urzędniczej w dalszym ciągu obradowano nad artykułami projektu ustawy o uposażeniu urzędników państwowych, a mianowicie w wypadkach, dotyczących uposażenia z wykształceniem akademickiem. Ze względu na nieobecność przedstawicieli Ministerstwa Oświaty debaty nie ukończono. Następnie przystąpiono do omówienia artykułów o uposażeniu wojskowem. Przyjęto szereg punktów, dotyczących zaszeregowania oficerów i szeregowych do odpowiednich grup.

NARADY Z NUNCJUSZEM PAPIESKIM.

Berlin, 6. 7. (Pat.) Kanclerz Rzeszy odbywał wczoraj w dalszym ciągu konferencję z nuncjuszem papieskim. Według „Vossische Ztgg." dr. Cuno odwiedził dzisiaj ponownie nuncjusza. Jako wynik tej konferencji oczekiwane jest oświadczenie rządu przeciw aktom sabotażu na terenie okupacyjnym.

KOLEJE NA TERENIE OKUPOWANYM.

Paryż, 6. 7. (Pat.) „Temps" pisze: Koleje żelazne na terenie okupowanym, będące pod zarządem francuskim, działają coraz sprawniej. Przy 12.000 kolejarzy francuskich i belgijskich, zastępujących 180.000 kolejarzy niemieckich uruchomiono już obecnie dziennie 300 pociągów pasażerskich i 400 pociągów towarowych oraz żywnościowych, co stanowi 54.000 km. dziennie. Liczba pasażerów niemieckich stale wzrasta i sięga już 50.000 osób dziennie.

ZWIĄZEK SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK

Moskwa, 6. 7. (Pat.) Zatwierdzony został projekt deklaracji o utworzeniu związku socjalistycznych republik sowieckich.

ZACHCIANKI MILITARYSTYCZNE GDAŃSKA.

Gdańsk. (A. W.) „Gazeta Gdańska" donosi, że nacjonaliści gdańscy mają zamiar założyć szkołę jazdy i powożenia na wzór szkół podobnych istniejących w Prusach Wschodnich. W szkole odbywać się będą ćwiczenia w jeździe konnej, aby przysposobić młodzież do służby w kawalerji. Przy nauce panować ma rygor dawnych wzorów.

Z Gdańska wyjeżdża wielu byłych oficerów na manewry i ćwiczenia do Prus Wschodnich. Manewry odbędą się w okolicy Alle (?). Na manewry wysyłani są przedewszystkiem oficerowie, którzy otrzymali awanse od Reichswehry.

W WARSZAWIE 6. 7. 1923.	W GDANSKU 7. 7. 23., godz. 12½
Mrk. (niem.) 0,58	Mrk (pol.) — 140
Dolar — 109 000	Dolar — 245 000

W Gdańsku.

Dla marki polskiej tendencja zniżkowa, a dla dolara zwyżkowa.

Sprawa odszkodowań.

NARADY MIĘDZYSOJUSZNICZE.

Londyn, 6. 7. (PAT.) Lord Curzon przyjął dziś w urzędzie dla spraw zagr. osobno ambasadorów francuskiego, włoskiego i belgijskiego. Według informacji prasy, omawiana była sprawa odszkodowań i zagłębia Ruhry.

Paryż. 6. 7. (PAT.) Poincare przyjął dziś lorda Creve, ambasadora angielskiego i Harricka, ambasadora Stanów Zjednoczonych.

Londyn, 6. 7. (PAT.) Biuro Reutera dowiaduje się, że rokowania francusko-angielskie w sprawie reparacji zostaną podjęte w końcu bieżącego tygodnia lub w przyszłym tygodniu.

Paryż. 6. 7. (PAT.) „Petit Parisien" przewiduje, że Theunis będzie usiłował w najbliższej przyszłości spotkać się z Poincarem.

PYTANIA RZĄDU ANGIELSKIEGO.

Londyn, 6. 7. (PAT.) „Manchester Guardian" podaje pierwsze trzy pytania rządu angielskiego, zawarte w kwestionarjuszu, wystosowanym do rządu francuskiego, i odpowiedzi na nie, nadejścia których w formie pisemnej odpowiedzi spodziewają się tutaj w końcu bieżącego tygodnia: Pierwsze zapytanie angielskie brzmi: Co rozumie rząd francuski pod likwidacją biernego oporu w zagłębiu Ruhry? Drugie pytanie: Jakie będą spełnione francuskie warunki, jeżeli rząd niemiecki odwoła rozporządzenie lutowe i jakie dokładne i określone zmiany będzie mógł francuski przedsięwziać w sposobie okupacji zagłębia Ruhry, jeżeli wogóle okupacja zagłębia Ruhry zostanie utrzymana. Odpowiedź na to pytanie brzmi iż obsadzenie zagłębia Ruhry nie będzie ukończone przed zaniechaniem biernego oporu. Trzecie pytanie: Przyjąwszy, że żądania Francji będą wypełnione — bierny opór ustanie, czy okupacja francuska będzie trwał nadal. Odpowiedź na to pytanie brzmi: Francuski korpus operacyjny będzie cofnięty w miarę tego, jak będą reparacje płacone przez Niemcy.

STANOWISKO IZBY DEPUTOWANYCH.

Paryż. 6. 7. (PAT.) Izba francuska przyjęła na wczorajszem posiedzeniu budżet wydatków, które mają zwrócić Niemcy. Dziś po południu odbędzie się dyskusja w sprawie orędzia papieskiego.

NARADY U KANCLERZA RZESZY.

Berlin. (A. W.) Narady kanclerza Rzeszy z przywódcami stronnictw parlamentarnych zostały wczoraj ukończone bez jakichkolwiek uchwał. Głównym przedmiotem obrad była kwestja, w jakiej formie zająć stanowisko wobec ostatnich wypadków zagłębiu Ruhry oraz w kwestji depeszy Ojca Świętego. Nie zdecydowano również czy jeszcze przed ferjami letniemi przeprowadzona zostanie w Reichstagu dyskusja na temat polityki zagranicznej. Uchwały mają zapaść po ukończeniu wymiany zdań, która obecnie jest w toku, między kanclerzem a nuncjuszem papieskim Pacellim. Nie jest wykluczone, że rząd niemiecki zdecyduje się wystąpić w formie stanowczej wobec kraju i zagranicy przeciw zbrodniczym metodom stosowanym w formie biernego oporu w zagłębiu Ruhry.

Sprawy polskie.

Z KOMISJI ROLNEJ.

Warszawa. (PAT.) Sejmowa Komisja rolna pod przewodnictwem p. Kowalczuka przyjęła projekt ustawy o udzieleniu kredytu w wysokości **20 miljardów marek na pomoc rolną emigrantom**, powracającym z Rosji. W związku z tym projektem przyjęto następujące rezolucje: 1) Sejm wzywa rząd do skierowania na ziemie wschodnie odpowiedniej ilości rewindykowanych koni, nadających się do pracy na roli; 2) do udzielenia kredytu bezpośredniego na jedno gospodarstwo w sumie od 2 —10 miljonów marek; 3) Rozpoczęcie ściągania udzielonych bezpośrednio kredytów nie wcześniej, niż w jesieni 1924 roku; 4) Do udzielenia kredytu bezpośredniego w ten sposób aby: a) pierwszeństwo przy zwykł. kolejności przysługiwało repatrjantom roku bieżącego, potem roku poprzedniego itd. aż do roku 1918 włącznie; b) w pierwszym rzędzie udzielić kredytu repatrjantom, nieposiadającym ani swego inwentarza pociągowego, ani zabudowań; c) w drugim rzędzie udzielić kredytu repatrjantom nieposiadającym żywego inwentarza; d) w trzecim rzędzie udzielić kredytu repatrjantom nie posiadającym inwentarza pociągowego; 5) Do przeprowadzenia ewidencji gospodarstw, zniszczonych przez wojnę i nie mających możności uruchomienia się własnemi siłami; 6) Aby kompetentne organy obowiązane były załatwiać podanie ubiegającego się o kredyt w czasie jaknajszybszym. Następne posiedzenie komisji 19-go bież. mies.

Z SENACKIEJ KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH.

Warszawa. (PAT.) Senacka komisja dla spraw zagranicznych i wojskowych przyjęła rezolucję w sprawie propagandy zagranicznej następującej treści. Komisja spraw zagran. wzywa rząd, aby jaknajprędzej przez zasadnicze powiększenie budżetu przez scentralizowanie i usystematyzowanie pracy przez uzupełnienie kadrów postawił propagandę zagraniczną na poziomie europejskim a to w celu zasadniczego i współmiernego zwalczania propagandy cudzoziemskiej, idącej od wschodu i zachodu, a godzącej stale jawnie i nieprzerwalnie przy kolosalnym nakładzie sił i środków w najżywotniejsze interesy Rzplitej. Pozatem komisja przyjęła projekt ustawy o stanowiskach oficerskich w polskiej marynarce handlowej, wreszcie przyjęła projekt ustawy w przedmiocie ratyfikacji układu polsko-niemieckiego, podpisanego w Dreznie w dniu 1 maja 1923 r. w sprawie przedłużenia terminu z art. 219 konwencji niemiecko-polskiej, zawartej w Genewie 16 maja 1922 r.

SAMOBÓJSTWO GEN. TRZEMESKIEGO.

Przedwczoraj podawaliśmy krótką wiadomość o samobójstwie generała-lekarza Józefa Trzemeskiego, zastępcy szefa Dep. Sanit. M. S. Wojsk.

Wczorajsza poranna Rzeczpospolita przynosi następujące szczegóły o samobójstwie:

Nieboszczyk zamieszkiwał w hotelu „Polonja" w Alejach Jerozolimskich nr. 39. Wieść o samobójstwie doszła do wiadomości władz wśród następujących okoliczności. Około godz. 2-ej po poł. po dwugodzinnej nieobecności wrócił z miasta ordynans generała Józef Gil. Drzwi do pokoju były zamknięte. Nie mogąc ich otworzyć ordynans wezwał numerowego, który sądząc, że generał śpi polecił mu zaczekać. Około godz. 7-ej wieczór ordynans zapukał do drzwi porać drugi z tym co i poprzednio skutkiem. Wówczas przy pomocy numerowego otwarto pierwsze drzwi do numeru i ordynans przez dziurkę od klucza drzwi następnych zajrzał do wnętrza, gdzie w kałuży krwi leżały na podłodze zwłoki generała. Na wieść o wypadku nadszedł zarządzający hotelu, który zaalarmował pogotowie i policję. Lekarz pogotowia stwierdził śmierć. Kula leżącego obok zwłok rewolwera przeszyła pierś na wylot i utkwiła w poręczu krzesła, z którego widocznie samobójca spadł następnie na podłogę. Denat miał rozpięty płaszcz i koszulę, z czego można wnosić, że celował w serce, lecz nie trafił.

Do pokoju zajmowanego przez gen. Trzemeskiego przybyli wkrótce zast. nacz. urzędu śledczego Kurnatowski, prokurator sądu wojskowego ppułk. Janczewski, komendant miasta Suszyński oraz przedstawiciele żandarmerji i policji. Generał pozostawił dwa listy do sióstr i władz wojskowych, w których swój krok tłumaczy niechęcią do życia. Zwłoki po spisaniu protokółu odwiezione autem do kostnicy przy szpitalu Ujazdowskim. Pokój opieczętowano. Zmarły liczy lat 44.

Z SEJMU ŚLĄSKIEGO.

Katowice. (A. W.) Na 54 posiedzeniu sejmu śląskiego wdniu 5 lipca przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu projekt rady wojewódzkiej w sprawie przedłużenia do końca roku 1923 mocy obowiązującej ust. o 50% dodatku dla funkcjonarjuszów państwowych służby cywilnej zmuszonych do prowadzenia podwójnych gospodarstw. Odesłano do komisji szkolnej wniosek klubu niemieckiego w sprawie zarządzonej przez radę wojewódzkiej likwidacji niemieckiego gimnazjum w Cieszynie, do komisji szkolnej i budżetowej wniosek rady wojewódzkiej w sprawie uruchomienia w Katowicach szkoły budowlanej, do komisji budżetowej wniosek rady wojewódzkiej w sprawie prowizorjum budżetowego na trzeci kwartał rb. oraz do odpowiednich komisji szereg wniosków mniejszej wagi. Następnie przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu ustawę w przedmiocie otworzenia w dniu 1-go września rb. na koszt skarbu wojewódzkiego pięcioletniego seminarjum żeńskiego nauczycielskiego i szkoły ćwiczeń w Nowej Wsi na Górnym Śląsku oraz ustawę przedłużającą do końca bieżącego roku termin zwrotu pożyczek udzielonych bursom młodzieży. Wreszcie odesłano do komisji budżetowej wniosek nagły Chrześcijańskiego Związku Ludowego i N. P. R. w sprawie poborów wdowich i sierocych dla wdowy po śp. wojewodzie Rymerze, dwa wnioski ks. Brzuski i tow. w sprawie wyznaczenia przez sejm dla Administratury Apostolskiej kwoty 40 miljonów marek celem unormowania stosunków materjalnych administracji kościelnej, oraz w sprawie dotacji dodatkowej dla duchowieństwa śląskiego, odesłano do prawniczej wniosek nagły PPS. w sprawie wypłacania płac i poborów według miernika złotego, oraz do komisji budżetowej wniosek klubu niemieckiego w sprawie podwyższenia rent.

SOJUSZ SOCJALISTÓW POLSKO-GDAŃSKICH.

Gdańsk. (A. W.) „Dziennik Gdański" donosi, że w kołach socjalistycznych zagranicy wywołała silne wrażenie wiadomość, iż niemiecka partja socjalistyczna w Gdańsku oddała swój głos do egzekutywy międzynarodówki socjalistycznej, delegatowi partji niezależnych socjalistów, dr. Drobnerowi, upatrując w tem tendencję jak największego zbliżenia się robotników gdańskich z polskiemi. Ma to tem większe znaczenie polityczne, iż wskutek wstąpienia komunistów do partji socjalistycznej w Gdańsku, partja gdańska utraciła układ sił w senacie gdańskim. Nie pozostanie to bez wpływu na pokojowe stanowisko Polski do Gdańska.

Delegat polskich socjalistów niezależnych będzie więc zastępował poza polską partją niezależnych socjalistów, również i gdańską partję socjalistyczną w Polsce (zarząd w Katowicach), oraz czeską zjednoczoną partję niezależnych socjalistów z grupy b. ministra Vrbensky'ego.

SZYKANY GDAŃSKA WOBEC URZĘDNIKÓW POLSKICH.

Gdańsk. (A. W.) „Dziennik Gdański" donosi, że urzędnicy polscy, zamieszkujący od szeregu już lat w Sopocie, pozbawieni zostali dotychczasowych przywilejów przysługujących stałym mieszkańcom Sopot i zmuszeni zostali do ponoszenia wszystkich ciężarów jakie się nakłada na przejściowo bawiących na wywczasach sezonowych kuracjuszy niegdańskich.

KONWENCJA POLSKO-FRANCUSKA.

Paryż, 6. 7. (Pat.) Senator Dausset przedłożył senatowi do uchwały projekt konwencji francusko-polskiej, zawartej w lutym 1923 r. w Paryżu.

KONWENCJA HANDLOWA POLSKO-BELGIJSKA.

Bruksela, 6. 7. (Pat.) Izba ratyfikowała jednomyślnie konwencję handlową polsko-belgijską, podpisaną 30 grudnia 1922 r.

RZĄD A WYCHOWANIE FIZYCZNE.
UTWORZENIE KOMISJI WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W SEJMIE.

W Sejmie utworzyła się specjalna komisja dla propagandy sportu i wychowania fizycznego. W skład komisji weszli posłowie ze wszystkich ugrupowań partyjnych.

Prezesem komisji został wicemarszałek Sejmu Osiecki (PSL.). Zastępcami przewodniczącego pos. Medard Kozłowski (ZLN.) i dr. Barański (Wyzwolenie), skarbnikiem — dr. Tadeusz Mendrys (Ch.Dem.), sekretarzem — Jan Jedynak (PSL.) Członkami komisji: posłowie byly minister dr. Kazimierz Bartel (Wyzwolenie), redaktor Stroński (Ch. Dem.), inżynier Chądzyński (NPR.), Rajmund Jaworski (PPS.), Władysław Lippman (ZLN.), Wanda Ładzina (ZLN.) major Kościałkowski (Wyzwolenie), Marjan Dąbrowski (PSL.), Pawlikowski (PSL.), dr. Bruste (PSL.), Kosydarski (PSL.). Inżynier Władysław Kosydarski jest urzędowym delegatem komisji do Polskiego Komitetu Igrzysk Olimpijskich — Komisja przyjęła za zasadę, że nie będzie podejmować żadnych uchwał i decyzyj bez uprzedniego porozumienia się z kołami sportowemi, reprezentowanemi w Polskim Komitecie Igrzysk Olimpijskich i w Polskim Związku Sportowym. (A. W.)

OBJAZDY OBOZÓW LETNICH.

Wiceprezes Polskiego Komitetu Igrzysk Sportowych i Polskiego Związku Związków Sportowych — p. Tadeusz Gorczyński w porozumieniu z trzecim oddziałem Sztabu Generalnego ma pomiędzy 15-tym lipca, a 15 sierpnia dokonać objazdu obozów letnich, wyszkolenia rezerw, w celu stwierdzenia stanu i rozwoju wychowania fizyczego w tych obozach.

Telegramy.

AMERYKA JEST PRZECIWNA UZNANIU ROSJI SOWIECKIEJ.

Moskwa. (A. W.) „Izwiestja" zamieszcza wywiad z finansistą amerykańskim Johnem Sinclair, który przebywa obecnie w Moskwie. Sinclair oświadcza, iż przybył do Rosji celem zapoznania się ze sprawami finansowemi. Przyznaje on, że znalazł tu „inne" położenie, niż się spodziewał. Rząd sowiecki — zdaniem Sinclaira — żadnej z kwestyj nie poświęca tyle uwagi, co kwestji finansowej i kredytów. Co się tyczy stabilizacji rubla sowieckiego, może ona nastąpić dopiero wówczas, gdy będą dalsze emisje banknotów. Sinclair oświadcza dalej, że dwie rzeczy zwróciły jego uwagę: 1) redukcja armji rosyjskiej, 2) stanowisko Rosji w sprawach międzynarodowych oraz taktyka Cziczerina nie stara się uchylać od dyskusji w sprawach nieprzyjemnych dla Rosji. Formuje on swoje myśli jasno i wyraźnie.

Co się tyczy uznania Rosji sowieckiej przez Amerykę — to trudno przewidzieć, kiedy to może nastąpić. Obecny rząd amerykański jest przeciwny uznaniu Rosji.

ECHA IMPERTYNENCKIEJ DYPLOMACJI SOWIECKIEJ.

Moskwa. (A. W.) Urzędnik komisarjatu spraw zagranicznych Weinstein, którego nota do przedstawicielstwa angielskiego w Moskwie uczyniła swego czasu tyle hałasu swym impertyneckim tonem, — został przeniesiony do przedstawicielstwa komisarjatu spraw zagranicznych w Petersburgu.

ECHA WRANGLOWSKICH WYPRAW.

Berlin. (Pat.) Rząd sowiecki wystosował do rządu jugosłowiańskiego notę, w której zwraca uwagę, że generał Wrangel podczas pobytu w Jugosławji sprzedał władzom jugosłowiańskim przedmioty, zabrane z lombardu peterburskiego, które były własnością rządu. Nota żąda, aby rząd jugosłowiański zaopiekował się przynajmniej tą częścią majątku rządu rosyjskiego, która jest jeszcze nie sprzedana i aby zwrócił ją przy sposobności rządowi sowieckiemu.

O parcelacji rządowej.

Każdy z pracowników rolnych dziś wie już, co to jest reforma rolna; każdy wie, że nazwa ta oznacza nowe prawa czyli ustawy, mające na celu poprawienie doli ludu, na roli pracującego, a przedewszystkiem bezrolnych i małorolnych, i wie, że tę poprawę na mocy ustaw osiągnąć można przez ułatwione nabycie na własność ziemi z parcelacji lub ułatwione wydzierżawienie gruntów, leżących odłogiem. Lecz nie każdy wie, jak w tych sprawach radzić sobie, dokąd się obrócić, gdzie i jak starania czynić.

Aby w państwie polskim kto chce i umie pracować na roli mógł dojść do własności takiego gospodarstwa, na któremby z rodziną wyżył, nowa ustawa z dnia 15-go lipca 1920 r. (Dz. Urz. Gł. U. Z. Nr. 6., str. 13) przeznacza na parcelację dobra państwowe, dobra byłych cesarzy Rosji, Niemiec i Austrji oraz członków ich rodzin, dobra dawnego rosyjskiego Banku Włościańskiego i byłej pruskiej Komisji Kolonizacyjnej, dobra biskupie, klasztorne plebańskie (co do których ustawy będą wydane po porozumieniu się z właściwemi władzami duchownemi) dobra instytucyj publicznych, w szczególności dobra różnych fundacyj, a wreszcie wszystkie te, które na mocy tejże Ustawy Główny Urząd Ziemski będzie mógł przymusowo odkupić od prywatnych właścicieli Temu przymusowemu wykupowi podlegać mają w całości majątki źle zagospodarowane, majątki parcelowane samowolnie, bez zezwolenia urzędów ziemskich lub przy pomocy instytucyj, nie mających do tego upoważnienia, majątki nabyte w czasie od 1 sierpnia 1914 r. do 14 września 1919 roku przez osoby, które rolnictwem fachowo się nie zajmowały i nie zajmują; majątki nabyte w czasie wojny z zysków lichwiarskich; majątki, których właściciele od czasu istnienia byłej pruskiej Komisji kolonizacyjnej sprzedali ziemię ówczesnym rządom zaborczym na parcelację; majątki położone w obrębie większych miast lub pobliżu ich i potrzebne do rozszerzenia miasta. We wszystkich zaś innych majątkach właścicielom ma być pozostawione w ich posiadaniu nie więcej nad 180 hektarów (324 mórg) w miejscowościach podmiejskich i przemysłowych jak okolicy Łodzi, Zgierza itd. nie więcej nad 60 hektarów na niektórych częściach ziem wschodnich i dawnego zaboru pruskiego, nie więcej jak 400 hektarów co zaś więcej nad to gruntu okaże się w majątku to będzie podlegało przymusowemu wykupowi i ma powiększyć zapas ziemi, przeznaczonej na parcelację rządową.

Nabywcami ziemi z parcelacji rządowej moga być krajowcy, obywatele Państwa polskiego, mogący osobiście prowadzić gospodarstwo rolne. Od nabycia będą wykluczeni: karani za zbrodnię dezercji z wojska polskiego, popełnioną po chwili ogłoszenia tej ustawy, wreszcie ci, którzy nie oglądając się na prawa brali samowolnie cudzą ziemię w posiadanie. Pierwszeństwo przy nabywaniu ziemi — mówi ustawa z dnia 15 lipca 1920 r. w artykule 29 przysługiwać będzie w następującym porządku: przedewszystkiem — inwalidom armji polskiej i innym inwalidom wojskowym, zdatnym do pracy na roli, oraz żołnierzom armji polskiej, zwłaszcza tym, którzy dłuższy czas służyli w frontowych oddziałach, lub dobrowolnie do wojska polskiego wstąpili; dalej — pracownikom rolnym — służbie rolnej, bezrolnym, małorolnym — pozbawionym pracy przez parcelację, oraz właścicielom karłowatych gospodarstw, bezpośrednio sąsiadujących z parcelowanym folwarkiem, wreszcie — innym robotnikom rolnym i małorolnym właścicielom karłowatych gospodarstw, a z pośród tychże przedewszystkiem osobom, którzy ukończyły szkoły rolnicze. W przytoczonym artykule (29) niema mowy o drobnych dzierżawcach kawałków gruntu z majątku parcelowanego. Czy oni przy parcelacji rządowej tego majątku mieliby być pominięci? Nie. Drobni, bezrolni i małorolni dzierżawcy z majątku parcelowanego, jako należący do liczby pracowików rolnych, którzy skutkiem parcelacji zostają pozbawieni swego warsztatu pracy, mają wszelkie prawo na zasadzie punktu 2 art. 29 Ustawy domagać się, aby w porządku pierwszeństwa pozostawiono ich bezpośrednio po służbie folwarnej. Tu jednak trzeba ostrzec tych drobnych dzierżawców, że stosownie do Okólnika Głównego Urzędu Ziemskiego z dnia 8 lipca 1920 r. (Dz. Gł. Urz. Z. Nr. 5. str. 14) ci tylko z pośród nich mogą uzyskać przywilej pierwszeństwa, którzy gospodarują na wydzierżawionej ziemi przez czas dłuższy i nie podzierżawiają jej innym rolnikom i którzy sami wzięli ziemię w dzierżawę nie dla tego ażeby zapewnić sobie ten przywilej przy kupnie, lecz z powodu istotnej potrzeby powiększenia swego warsztatu pracy.

Ten przepis wywołany był tem, że niektórzy dowiedziawszy się o przywileju, zastrzeżonym w artykule 38 instrukcji parcelacyjnej, poczęli na gwałt wydzierżawiać grunty w majątkach rządowych, podbijając wzajemnie cenę dzierżawną (tenutę) w sposób niesłychany. Tej spekulacji oczywiście trzeba było przeszkodzić.

Przy parcelacii rządowej — jak mówi artykuł 27 ustawy z dnia 15 lipca 1920 r. — będą tworzone po pierwsze — nowe gospodarstwa czyli kolonje samodzielne, zawierające nie więcej nad 15 hektarów obszaru; powtóre — będą wydzielane dodatkowe parcele dla powiększenia karłotowych gospodarstw również nie więcej niż do obszaru 15 hektarów razem z gruntem w posiadaniu tych gospodarstw będącym; 20 proc. czyli 20 hektarów z każdych 100 hektarów parcelowanego majątku może być przeznaczone na tworzenie większych gospodarstw włościańskich przez odsprzedaż małorolnym właścicielom gruntu nie więcej jednak niż do obszaru 23 hektarów, zaś na ziemiach wschodnich oraz na zachodnich kresach Państwa do 45 hektarów.

— G.

Amnestja.

Co zawiera uchwalona przez Sejm ustawa amnestyjna?

Sejm uchwalił w trzeciem czytaniu ustawę o amnestji z powodu uznania granic Rzeczypospolitej. Podajemy w streszczeniu tekst ustawy:

Przedmiot ustawy.

Art. 1 ustawy stwierdza, że dla upamiętnienia uznania granic wschodnich Rzeczypospolitej udziela się sprawcom, współwinnym i uczestnikom przestępstw, popełnionych do dn. 30 marca 1923 r. włącznie amnestji na zasadach określonych w ustawie, choćby karę orzeczono dopiero po tym dniu.

Art. 2 głosi, że amnestja dotyczy przestępstw, należących do właściwości sądów karnych zarówno powszechnych, jak wojskowych, oraz do właściwości władz administracyjnych.

Wyjątki od amnestji.

Według art. 3 amnestja nie stosuje się do następujących przestępstw, należących do właściwości sądów karnych powszechnych lub wojskowych;

a) szpiegostwa lub innego karygodnego działania na szkodę Państwa Polskiego, a na rzecz obcego państwa, lub w porozumieniu z osobą w interesie obcego państwa działającą;

b) przestępstw, ujawniających dążenie do rozpowszechniania zasad ustroju komunistycznego, lub do ułatwienia wprowadzenia w Rzeczypospolitej Polskiej takiego ustroju, jeśli sprawca w chwili popełnienia czynu ukończył lat 17;

c) świadomie fałszywego obwinienia przed władzami b. państw zaborczych lub innych obcych o przestępstwa, popełnione na szkodę tych państw, lub ich siły zbrojnej, albo o nieprzychylne zachowanie się względem tych państw;

d) umyślnego pozbawienia życia człowieka, ciężkiego uszkodzenia ciała lub upośledzenia zdrowia ludzkiego;

e) rozboju, względnie rabunku;

f) fałszowania pieniędzy i papierów kredytowych;

g) stręczenia do nierządu i innych wypadków ciągnienia zysku z nierządu drugiej osoby;

h) przekroczeń przepisów, dotyczących regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznemi oraz obrotu obcemi walutami, a także przemycania zagranicę przedmiotów, których wywóz jest zakazany;

i) lichwiarskiego wyzysku;

j) tajnego gorzelnictwa;

k) przestępstw natury karno-skarbowej;

l) dezercji i innego uchylenia się od służby wojskowej, jeśli sprawca w tym celu opuścił granice Państwa, lub w tym celu przebywał zagranicą; postanowienie to jednak nie dotyczy przestępstw, popełnionych przed dn. 15 marca 1923 r, przez osoby narodowości niepolskiej, pochodzące z okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie, o ile przed upływem jednego miesiąca od dnia ogłoszenia tej ustawy zostały ujęte, lub stawiły się do dyspozycji właściwej władzy celem wykonania obowiązku służby wojskowej;

m) przestępstw, popełnionych z pobudek zysku: 1) przed upływem lat 5 od skazania za inne przestępstwo, popełnione z tych samych pobudek, lub 2) przez osoby trudniące się nałogowo działalnością występną; postanowienia te nie dotyczą przestępstw, popełnionych z nędzy.

n) przestępstw, popełnionych przez osoby, które wydano państwu obcemu na zasadzie układu w przedmiocie wydania, lub wzajemnej wymiany, oraz przez osoby, które przed ogłoszeniem niniejszej ustawy oświadczyły swą zgodę na takie wydalenie.

Amnestja nie dotyczy również przestępstw ulegających karze administracyjnej w myśl ustawy o lichwie, oraz spraw, należących do właściwości skarbowych władz administracyjnych i sądów karno-skarbowych, tudzież kar dyscyplinarnych za przewinienia służbowe z wyjątkiem nagany; wyłączone są również z pod amnestji przewinienia porządkowe i dyscyplinarne osób wojskowych, przewidziane w przepisach wojskowych.

Niewdrażanie i umorzenie postępowania karnego.

W granicach, określonych w niniejszej ustawie, puszcza się w niepamięć i przebacza;

a) wykroczenia administracyjne i porządkowe bez względu na rodzaj i wymiar kary;

b) przestępstwa, za które ustawa przewiduje, niezależnie od kar dodatkowych, jako karę najsurowszą grzywnę lub karę pozbawienia wolności, nie przenoszącą 3 miesięcy.

Postępowanie karne w tych sprawach nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone. (Art. 4).

Darowanie i ograniczenie kar.

W granicach, określonych w ustawie:

1) darowuje się prawomocnie orzeczone, a w całości lub części nie wykonane:

a) karę administracyjną i porządkową, bez względu na rodzaj i wymiar, karę dyscyplinarną nagany za przewinienia służbowe;

b) grzywny i kary pozbawienia wolności, orzeczone przez sąd w rozmiarze, nie przenoszącym 3 miesiące, a jeśli czyn popełniono z nędzy — w rozmiarze, nie przenoszącym jednego roku;

c) połowę orzeczonej przez sąd kary pozbawienia wolności, gdy karę orzeczono w rozmiarze powyżej 3 miesięcy, lecz nie przenoszącym jednego roku;

d) jedną trzecią część orzeczonej przez sąd kary pozbawienia wolności, gdy karę orzeczono w rozmiarze, przenoszącym rok jeden; w tym wypadku jednak pozostałe dwie trzecie orzeczonej kary nie mogą przenosić lat 10;

2) ogranicza się do lat 10 kare dożywotniego pozbawienia wolności;

3) zamienia się kare śmierci na kare 15 letniego ciężkiego więzienia (domu karnego);

4) darowuje się w zupełności wszelkie inne kary, nie wykonane w całości lub w części, w szczególności kary dodatkowe z wyjątkiem ogłoszeń w druku, nakazanych wyrokiem w sprawach o obrazę czci (art. 5).

Amnestja polityczna.

Puszcza się w niepamięć i przebacza przestępstwa, wypływające wyłącznie lub w przeważającej mierze z pobudek narodowościowych, politycznych, religijnych, społecznych lub społeczno-gospodarczych.

Darowuje się kary, orzeczone za te przestępstwa, bez względu na ich rodzaj i wymiar; postępowanie karne za te czyny nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone.

Amnestja zupełna nie stosuje się jednak do przestępstw umyślnych, które pociągnęły za sobą, lub według zamiaru sprawcy pociągnąć miały: pozbawienie życia człowieka, ciężkie uszkodzenie ciała, lub zdrowia człowieka, lub uszkodzenie cudzej własności w większym rozmiarze, lub w okolicznościach szczególnie niebezpiecznych.

Odnośnie do osób, które dopuściwszy się przestępstw, ulegających zupełnej amnestji z mocy niniejszego artykułu, wyjechały poza granice Państwa, lub takie przestępstwa popełniły zagranicą i do 15 marca 1923 r. włącznie nie powróciły w granice Rzeczypospolitej — postępowanie karne nie będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone jedynie z mocy zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wydanego dla poszczególnego wypadku. (Art. 6)

Amnestja wojskowa.

O ile w art. 3 inaczej nie postanowiono, puszcza się w niepamięć i przebacza przestępstwa, przewidziane w kodeksie wojskowym i darowuje się niewykonane w całości lub w części kary, za te przestępstwa, bez względu na rodzaj i wymiar, postępowanie karne w powyższych sprawach nię będzie wdrażane, a wdrożone będzie umorzone.

Jeśli jednak czyn taki jest przestępstwem z chęci zysku, albo przestępstwem przeciw obowiązkom subordynacji wojskowej, polegającem na czynnem targnięciu się na przełożonego, albo dezercją, za którą kodeks wojskowy przewiduje karę śmierci, wówczas mają zastosowanie postanowienia art. 5.

Puszcza się w niepamięć i przebacza wszelkie inne w poprzednich postanowieniach tej ustawy niewyłączone, a rozpoczęte najpóźniej w dniu 15 marca 1923 r. dezercje i uchylenia się od służby wojskowej, o ile sprawca przed upływem jednego miesiąca od dnia ogłoszenia tej ustawy został ujęty, lub stawił się do dyspozycji właściwej władzy celem wykonania obowiązków służby wojskowej.

Wypadki szczególne.

W razie zbiegu przestępstwa ulegającego amnestji z przestępstwem nie ulegającem amnestji — kara orzeczona z uwzględnieniem zbiegu, względnie kara łączna, będzie złagodzona według słusznego uznania sędziego.

Niezdolność, będąca skutkiem karno-sądowego skazania, lub kary dodatkowe na czci ustają z chwilą odcierpienia kary, a jeśli według postanowień tej ustawy wykonania kary zaniechano — natychmiast z mocy samej ustawy.

Nie dotyczy to szczególnych kar na czci dla osób wojskowych.

W wypadkach, w których nie stosuje się art. 4 sąd może postępowanie umorzyć, lub postępowania nie wdrażać, jeśli według okoliczności danego wypadku należałoby, niezależnie od kar dodatkowych, wymierzyć karę pozbawienia wolności w rozmiarze nie przenoszącym trzech miesięcy, a do przestępstw, popełnionych z nędzy jeśli należałoby wymierzyć karę, nie przenoszącą jednego roku pozbawienia wolności (art. 9, 10).

Przepisy ustawy niniejszej, dotyczące umorzenia kar, prawomocnie orzeczonych, stosują się również do przestepstw, ściganych z oskarżenia prywatnego, na wniosek lub z upoważnienia; natomiast do tych przestępstw nie stosują się przepisy, dotyczące umorzenia lub zaniechania postępowania karnego (art. 12).

Kto stosuje amnestję.

Amnestję stosuje władza zarządzająca wykonanie wyroku, o ile jej nie zastosowano już przy wydaniu wyroku.

W sprawach, należących do właściwości sądu okręgowego, wątpliwości w przedmiocie amnestji rozstrzygać należy na wniosek prokuratora lub stron na posiedzeniu niejawnem (gospodarczem) na wysłuchaniu prokuratora, o ile orzeczenie nie zapada na rozprawie głównej. Od decyzji można wnieść zażalenie w ciągu miesiąca od jej odręczenia na piśmie, do sądu, w toku instancji przełożonego, który rozstrzyga ostatecznie.

W sprawach należących do właściwości sądów powiatowych lub pokoju, zażalenie w tym samym terminie wnieść należy do sądu okręgowego. Poza rozprawą główną sędzia pokoju orzeka zawsze bez udziału ławników.

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Odznaczenia.

Warszawa. 6. 7. (PAT.) P. prezydent Rady Ministrów w obecności kanclerza kapituły orderu „Odrodzona Polska" prof. Jana Kochanowskiego oraz wiceministra dr. Studzińskiego dokonał dzisiaj aktu dekoracji urzędników Prezydjum Rady Ministrów, odznaczonych w dniu 3 maja orderem „Odrodzona Polska". Krzyżem Oficerskim odznaczeni zostali kierownik wydziału p. Rodicz-Laskowski, konsulent prawny p. Bohdan Dzięciołowski, konsulent prawny p. Jan Piętak, radca ministerjalny p. Jan Dylong, starszy referent Kazimierz Opieński, zaś Krzyżem Kawalerskim pp. referenci Bronisław Legieżyński i Stanisław Angelman.

Sprawy zagraniczne.

DZISIEJSZE ODSZKODOWANIE NIEMIEC A R. 1871.

Interesujące dane podaje „National Zeitung" w Bazylei o odszkodowaniach wojennych w r. 1871 i w roku 1919.

Po pokoju frankfurtckim Niemcy otrzymały od Francji odszkodowanie łącznie z kontrybucją w wysokości 4454 miljonów marek złotych, (koło 5 miljardów franków). Bezpośrednio koszty prowadzenia wojny wynosiły po stronie niemieckiej 1788 miljonów marek, to jest 40 pr. sumy odszkodowania.

Co się stało z resztą?

Pensje inwalidów i fundusz inwalidzki skorzystał z 561 miljonów, armatorzy niemieccy z 17 miljonów tytułem zadość uczynienia za szkody wojenne, zakup francuskiej wschodniej linji kolejowej w Alzacji i Lotaryngji pochłonął 260 miljonów. Reszta przeszło 1170 miljonów została użyta na „wzmocnienie armji" z czego 336 przyznano na rozbudowę i udoskonalenie fortec, 120 a skarb Rzeszy, 90 na marynarkę, 321 na udoskonalenie uzbrojenia w szczególności artylerji, 100 na rozbudowę strategicznej sieci kolejowej w Alzacji i Lotaryngji, 24 na budowę koszar, nowych gmachów rządowych itp. oraz na nagrody dla wybitnych wojskowych.

Po dokonaniu tych wydatków pozostała jeszcze suma 480 miljonów, z którą niewiedziano, co zrobić. Ostatecznie rozdzielono ją między poszczególne państwa Rzeszy. Nie można więc powiedzieć, aby tamta wojna nie przyniosła Niemcom korzyści materjalnych.

W przeciwstawieniu do tego Ententa zażądała od Niemiec faktycznych odszkodowań, nie żądała kontrybucji na pokrycie kosztów prowadzenia wojny. Sumę odszkodowawczą określono teoretycznie na 180 miljardów marek niemieckich. W tym stosunku tj. licząc tylko szkody wojenne, Francja powinnaby była zapłacić w roku 1871 — 900 miljonów marek, a nie 4500 miljonów i odwrotnie gdyby Ententa zażądała stosunkowo tyle od Rzeszy, ile Rzesza wzięła w roku 1871 od Francji, t. j. szkody wojenne, kontrybucje i koszty prowadzenia wojny, Niemcy powinnyby były zapłacić 2175 miljardów złotych marek.

WZROST DROŻYZNY W NIEMCZECH O 100 PROC.

Berlin. (A. W.) Urząd statystyczny Rzeszy ustalił, iż wskaźnik drożyźniany kosztów utrzymania (żywność, mieszkanie, opał, światło i odzież) wynosi na miesiąc czerwiec 7650 w porównaniu z majem, gdzie wskaźnik wynosił 3816. W ten sposób drożyzna za miesiąc czerwiec wzrosła w Niemczech o 100,5 proc. Wzrost drożyzny dla poszczególnych artykułów wynosi: wyżywienie 102,3 proc., odzież 98,2 proc.

I ANGLJA NIE WIERZY SOWIETOM.

Londyn. (PAT. Reuter). Dotąd rząd sowietów nie zwrócił się do Anglji z prośbą uznania go de jure. W razie, gdyby rząd sowietów wystąpił z podobną prośbą, Anglja prawdopodobnie zażądałaby dostarczenia dowodów na to, że sowiety mają zamiar wypełnić obietnice, zawarte w ich ostatniej nocie.

WYŚCIGI W ZBROJENIACH.

Paryż. (PAT.) „Chicago Tribune" donosi z Waszyngtonu, że urząd armji i marynarki zamierza wnieść nowy program zbrojeń napowietrznych, spowodowany potrzebą obrony Nowego Jorku i obszarów nad Atlantykiem przed ewentualnymi atakami napowietrznymi. Urząd armji i marynarki zaznacza, że nie chodzi tu o wyścig w zbrojeniach Francji i Anglji, lecz o bezpieczeństwo wybrzeży, zagrożone wskutek ewentualnego pojawienia się wielkiej ilości okrętów, mających na pokładzie samoloty.

ANGIELSKA SIŁA ZBROJNA.

Londyn, 6. 7. (aPt.) Minister wojny lord Derby oświadczył w przemówieniu publicznem, że rząd nie zamierza redukować angielskich sił zbrojnych, ponieważ ich obecny stan wynosi minimum tego, co jest potrzebne dla bezpieczeństwa.

SEJM GDAŃSKI BEZ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ.

Gdańsk. (A. W.) „Dziennik Gdański" donosi, że wskutek przystąpienia znacznej liczby członków partji komunistycznej w sejmie gdańskim do socjalistów większości pozostało jeszcze 5 komunistów, którzy jednak w myśl regulaminu sejmu gdańskiego nie mogą już tworzyć odrębnej partji. Wskutek tego sejm gdański nie ma już oficjalnie partji komunistycznej.

JESZCZE TICHON...

Moskwa. (A. W.) Na zebraniu wiernych żywej cerkwi pod przewodnictwem Antonina powzięto następującą uchwałę w stosunku do Tichona: Tichon został uwolniony, sprawa jego jest jednak jeszcze w toku. Nie otrzymał on amnestji, a uwolnienie z więzienia nie oznacza jeszcze politycznego przebaczenia i uzyskania rządu: dotychczas Tichon jedynie w słowach wyrzekł się akcji kontrrewolucyjnej. Należy poczekać, aby wierności swojej dla władzy sowieckiej dowiódł czynami.

SPRAWA KŁAJPEDY.

Paryż, 6. 7. (Pat.) Konferencja Rady Ambasadorów w sprawie Kłajpedy trwa nadal. Sidzikauskas zastępuje nieobecnego Galwanauskasa. W przyszłym tygodniu rzeczoznawcy polscy przedstawią Lidze swoje poglądy na sprawę Kłajpedy.

AGITACJA BOLSZEWICKA NA WĘGRZECH.

Budapeszt, 6. 7. (aPt.) Policja aresztowała 11 osób, które otrzymały z Moskwy dolary, a także odezwy agitacyjne, podpisane przez Belę Kuna, w których wzywa on proletarjat węgierski do objęcia władzy.

STOSUNKI DYPLOMATYCZNE Z BUŁGARJĄ.

Praga. (PAT.) Czeskie biuro prasowe donosi: Reprezentanci dyplomatyczni Rumunji, Jugosławji, Grecji i Czechosłowacji w Sofji wręczyli rządowi bułgarskiemu jednobrzmiącą notę z oświadczeniem, że ich rządy podejmą stosunki dyplomatyczne z rządem bułgarskim.

Telegramy.

ZWOLNIENIE ROCZNIKA 1896.

Warszawa, 6. 7. (PAT.) Ministerstwo Spraw Wojsk. komunikuje, że wiadomość podana przez niektóre organa prasy codziennej o przesunięciu terminu zwolnienia z powrotem do rezerwy szeregowych rezerwy rocznika 1896 w związku z przyjazdem rumuńskiej pary królewskiej, jest nieścisła. Wszyscy szeregowi rezerwy rocznika 1896 sił zbrojnych państwa zostali zwolnieni z powrotem do rezerwy we właściwym terminie, tj. 20 czerwca oprócz nieznacznej liczby tychże w pułkach jazdy.

DELEGACJA U PREZYDENTA MINISTRÓW.

Warszawa, 6. 7. (PAT.) P. Prezydent Rady Ministrów przyjął dziś rano delegację białoruską, złożoną z pp. Aleksiuka, Pawlukiewicza, Ładnowa i Kaczkowskiego, dalej senatora Łubieńskiego, b. ministra Jasieńskiego oraz delegację z Leśnej w sprawie kościoła OO. Paulinów, po południu zaś p. Calondra b. prezydenta republiki szwajcarskiej, obecnie prezesa komisji mieszanej polsko-niemieckiej dla G. Śląska.

POSEŁ POLSKI U OJCA Św.

Rzym. 6. 7. (PAT.) Ojciec św: przyjął dziś posła Skrzyńskiego. Audjencja trwała godzinę.

UCZCZENIE BOHATERA WŁOCHA, BOJOWNIKA ZA NIEPODLEGŁOŚĆ POLSKI.

Warszawa. 6. 7. (PAT.) Pisma donoszą: Celem uczczenia pamięci bohatera bojownika o wolność Polski Włocha, posłanego przez Garibaldiego do nas, pułk. Stanisława Ecchi'ego, rozstrzelanego przez Rosjan we Włocławku utworzył się komitet wzniesienia pomnika. Inicjatywę do tego dało koło włosko-polskie imienia Leonarda da Vinci.

ROBOTA ANTYPOLSKA KORESPONDENTÓW PISM NIEMIECKICH.

Berlin. (A. W.) Niezmordowany polakożerca, znany działacz propagandy niemieckiej zagranicą, Teodor Behrmann, obecnie korespondent wydawictw Ullsteina, w „Berliner Zeitung am Mittag" ogłasza korespondencję z Warszawy pod tytułem „Polnische Kulturwirtschaft". Artykuł ten pod względem napięcia uczuć antypolskich przewyższa wszystkie dotychczasowe wynurzenia Behrmana. Korespondent w sposób w obyczajach dziennikarsk. nie praktykowany, napada na Ag. Wschodnią, a w szczególności na jej przedstawiciela w Berlinie. Powód do napadu dają Behrmannowi informacje Agencji Wschodniej w sprawie morderstw niemieckich w Dortmundzie. Morderstwa, scharakteryzowane w depeszy Agencji Wschodniej jako fakt czynnego oporu Niemców, potępione zostały przez całą prasę demokratyczną niemiecką, nie wyłączając nawet wydawnictw Ullsteina. Nie przeszkadza to Behrmanowi zarzucać Agencji Wschodniej, że „konkuruje z nieprzyzwoitą paryską prasą brukową." Dalej Behrman niebywale w ostry sposób atakuje „Kurjer Poznański", który nazywa ćwierćurzędowym, pisze o zburzeniu soboru na placu Saskim w Warszawie, o rzekomym antysemityzmie polskim itd.

Zwierzchnictwo żydowskie w świecie kinematograficznym.

I.

Mały „Przewodnik po przemyśle filmowym" stanowiłby dział bardzo zajmujący w drukowanych programach teatrów kinematograficznych, niemiło jednak pomyśleć, jaki los spotkałby przedsiębiorcę, któryby dział taki zamieścił. W duszy żydowskiej panuje dziwny zamęt, polegający na walce pomiędzy chęcią pozostania w ukryciu, a pragnieniem rozgłosu. Niekiedy mierzą oni życzliwość ludzką miarą milczenia, jakie się co do nich zachowuje; kiedyindziej znowu — miarą jawnych pochwał. Powiedzieć, że ktoś jest żydem, wywołuje czasem zarzut, że się jest „antysemistą", a czasem, że się jest „przyjacielem naszego narodu".

Obecnie zadaniem naszem jest przedstawić lubownikom kinematografu, z jakiego źródła pochodzi rozrywka, którą tak cenią, i dokąd płyną miljony dolarów, które na nią wydają. Skoro widzimy miljony ludzi, cisnące się do drzwi kinematografów w każdej godzinie dnia i nocy, gdy przypatrzymy się temu nieskończonemu potokowi istot ludzkich w każdym zamieszkałym zakątku kraju, warto zdać sobie sprawę z tego, co ich tam ciągnie, co działa na ich umysły, gdy przebywają na ściemnionej widowni, i kto właściwie rządzi tą olbrzymią sumą sił idei ludzkich, zrodzonych i kierowanych przez sugestję ekranu.

Kto stoi u szczytu tej władzy? Odpowiedź znajdziemy w stwierdzeniu: kinematograf w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie znajduje się wyłącznie pod moralną i finansową władzą żydowskich wytwórców opinji publicznej.

Żydzi nie wynaleźli sztuki kinematograficznej; nie przyczynili się prawie wcale do jej technicznego lub mechanicznego ulepszenia: nie wydali ani jednego wielkiego artysty, pisarza lub aktora, dostarczającego materjału do sztuk filmowych. Kinematograf, podobnie jak większa część rzeczy pożytecznych na świecie, jest pochodzenia nieżydowskiego. Ale szczególny los, który sprawia, że Żydzi są plemieniem, zbierającem zyski ze wszystkiego, spowodował, że cała korzyść z wynalazku spłynęła nie na autorach, lecz na uzurpatorów i eksploatorów.

A więc kim są wytwórcy filmowi? Firmy najbardziej znanych wytwórni filmowych są powszechnie znane: Famous Players, Selznick, Selwyn, Goldwyn, Fox Film Company, Unitet Artists' Corporation, Feature Play Com., Metro, Vitagraph, Seligs, Thomas H. Ince Studios, Artcraft, Paramount itd.

Na czele przedsiębiorstwa Famous Players stoi Adolf Zukor. P. Zukor jest węgierskim żydem. Handlował futrami przy Hesterstr., gdzie, jak powiadają, chodził od domu do domu, sprzedając swój towar. Z pierwszemi oszczędnościami przystąpił wraz z Markusem Loew do przedsiębiorstwa teatralnego. Obecnie ma lat około 40 i jest niesłychanie majętny. Jest on głównym przedsiębiorcą w piątej co do znaczenia gałęzi przemysłu na świecie, przemysłu, który w rzeczywistości stanowi najpotężniejszy ze znanych dotychczas środków wychowania i propagandy.

Niech czytelnika nie wprowadza w błąd użyty wyżej wyraz „wychowanie" w związku z kinematografem. Kinematograf posiada znaczenie wychowawcze, lecz posiadają je również szkoły występku. Dlatego właśnie, że kinematograf ma ujemne znaczenie wychowawcze, uważamy za konieczne zająć się nim na tem miejscu.

Władza Zukora rozciąga się na takie znane firmy jak Famous Players-Lasky Corporation, Morosco Photoplay Company, Paramount Pictures Corporation, Artcraft Pictures, które zjednoczył pod swoim zarządem w ciągu ostatnich lat pięciu.

Sądzą ogólnie, że United Artists' Corporation jest przedsiębiorstwem nieżydowskim, lecz na podstawie artykułu w „American Hebrew" dowiadujemy się, że dyrektorem tego towarzystwa kinematograficznego jest Hiram Abrams. United Artists' Corporation została założona przed czterema laty przez czterech wielkich aktorów: Mary Pickford, Douglasa Fairbanks, Charlie Chaplina i Dawida Wark Griffith. Mimo faktu, że Charlie Chaplin jest żydem, przedsiebiorstwo uważano za nieżydowskie. Hiram Abrams był roznosicielem gazet w Portland, Oregon, i z tego higienicznego zajęcia awansował na dyrektora „Penny Arkade". Był on jednym z założycieli towarzystwa Paramount Pictures Corporation i został jego prezesem.

Fox Film Corporation, cały kompleks teatrów Foxa, jest pod zarządem innego żyda węgierskiego, znanego publiczności amerykańskiej jako William Fox. Mówią że jego właściwe nazwisko brzmiało Fuchs. I on równie zaczął swoją karjerę artystyczną i dyrektorską w „Penny Arcade". „Penny Arcade" przed laty 15 lub 20, jak to zapewne pamiętają ludzie wychowani w miastach, był to rodzaj panoramy.

15 lat temu William Fox pracował w przedsiębiorstwie chemicznego czyszczenia odzieży. Ma on również około lat czterdziestu, jest niesłychanie bogaty i należy do ludzi, którzy mogą z zupełną niemal ścisłością określić naprzód, co miljony widzów będą myślały o pewnych sprawach zasadniczych i jakie wywołają w nich one ideje i wyobrażenia.

Marcus Loew zdobył sławę również za pośrednictwem „Penny Arcade" i tanich teatrzyków wodewilowych. Przystąpił do przedsiębiorstwa kinematograficznego i jest obecnie jak mówią czynnym kierownikiem 68 spółek w różnych częściach świata. Liczy około 50 lat życia. Zarządza Metro Pictures Corporation.

Nazwiska Markusa Loew i Adolfa Zukor są ściśle związane. Obaj handlowali futrami i założyli wspólnie pierwsza „Penny Arcade". Zukor poszedł wyłącznie w kierunku kinematograficznym, jakkolwiek lokował później gotówke w przedsiębiorstwach Loew'a. Ten zaś zaczął zakładać i eksploatować „varietes" i teatrzyki najmniej pożądanego typu. Nastepnie rozwinął je w wielkie przedsiębiorstwa rozrywkowe, które przyniosły mu rozgłos i majątek. Liczba teatrów, któremi dziś zarządza wynosi 105.

Na czele Goldwyn Film Corporation stoi Samuel Goldwyn, o którym powiadają, że zanim uwagę jego ściągnął kinematograf, pracował w „handlu". W spółce z Jessen Lasky i Cecilem De Mille założył towarzystwo wartości 20 000 dolarów w roku 1912. W roku 1916 powodziło mu się już tak znakomicie, że zorganizował do współki z Szubertem, A. H. Woodami i Selwynami przedsiebiorstwo z kapitałem 20 000 000 dolarów, w celu wyświetlania dzieł wybitnych pisarzy chrześcijańskich. Do sprawy tej powrócimy później.

List z Górnego Śląska.

Dlaczego dolar w Warszawie kosztuje 103, a w Katowicach 128 tys. marek polsk.? — Województwo Śląskie zostanie diecezją. — Szereg poważnych uroczystości. — Teatr polski w Katowicach w ręku żydów.

(Od naszego koresp. górnośląskiego).

Katowice, 4. 7. 1923 r.

W Polsce giełdy notowały dzisiaj dolary urzędowo po 103 tysięcy mk. polsk. Ponieważ według urzędowego doniesienia Banku Drezdeńskiego w Katowicach w tym samym dniu „Bank Drezdeński" notował dolary 128 tysięcy mk. polk., a więc 25 tysięcy wyżej na dolarze, zastanowić się należy nad przyczynami tego „fenomenu" walutowego. Nie wiem wprawdzie, czy Bank Drezdeński w Katowicach płaci po 128 tysięcy za dolara, jeśli w Warszawie płacą tylko po 103 tysiące, to jednakże jest rzeczą wiadomą, że dolary w pokątnej sprzedaży, zwłaszcza w Katowicach płaci się w sumach znacznie wyższych od liczb, ustalonych na giełdzie urzędowej.. Tem też po części tłumaczy się fakt, że dolar w kilkunastu dniach mimo ścisłej kontroli banków i spekulantów walutowych podskocz. z 99 na 103 tys. mp. Katowice, zwłaszcza zaś banki niemieckie w Katowicach, jak wyżej wymieniony „Dresdner Bank", posiadają tutaj na mocy Konwencji Genewskiej pewien rodzaj prawa eksterytorjalności, czyli nietykalności, i przez te banki niewątpliwie przesuwa się fala złota lub cennych walut z Polski za granicę. Bankami tymi, wzgl. furtkami jak Katowice i Gdańsk, przez które majątek Polski przechodzi w obce ręce, Urząd Skarbu stanowczo zająć się powinien.

Województwo śląskie według obiegających pogłosek w krótkim czasie stać się ma samodzielną diecezją, obejmującą nietylko przyznaną Polsce część dawniejszej prowincji prusko-śląskiej, ale i przyznaną Polsce część dawniejszego t. zw. Śląska Cieszyńskiego, należącego do Austrji z powiatami Cieszyn, Bielsko i Biała. Administrator Apostolski ks. dr. Hlond, który od grudnia roku ubiegłego urzęduje w Katowicach, przygotował już sprawę tak dalece, że Województwo śląskie każdej chwili może się stać osobną diecezją. Ks. dr. Hlond założył już seminarja dla duchownych nowopowstającej diecezji, (seminarzyści słuchać muszą wykładów teologicznych na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie), stworzył cały zarząd diecezjalny przez powołanie kapituły, sądu katedralnego itd., i wogóle niezmordowaną pracą swoją zarówno duszpasterską w obrębie poszczególnych parafji jak i w zakresie administracyjnym nowo powstającej diecezji przygotował grunt i podwaliny dla młodego biskupstwa.

Bawił u nas przed kilku dniami Nuncjusz Apostolski w Warszawie, arcybiskup Lauri, który odwiedził Administratora Aopostolskiego podobno właśnie w sprawach przyszłej diecezji śląskiej. Jestem pewny, że utworzenie diecezji Województwa Śląskiego jest już tylko kwestją miesięcy, — jeśli nie tygodni. Papież Pius XI, jako dawniejszy Nuncjusz w Warszawie, a także następca jego, obecny Nuncjusz Arcybiskup Lauri są gorącymi przyjaciołmi Polski i polskiego Śląska Górnego, który obole zwiedzili, a Administrator Apostolski, dla Śląska, jego energję, a zwłaszcza świetne jego zalety również im są dobrze znane.

Górny Śląsk obchodził w tych dniach znowu szereg uroczystości, jak przedewszystkiem 25-letni jubileusz założenia zakładu salezjańskiego w Oświęcimiu (na granicy województwa krakowsko-śląskiego), w którym wychowały się setki wybitnych działaczy narodowych i społecznych na G. Śląsku. Uroczystość odbyła się w ubiegłą niedzielę przy udziale kilku biskupów, Administratora Apostolskiego dla G. Śląska, ks. dr. Hlonda, który był wychowankiem zakładu salezjańskiego, kilku ministrów, wojskowości, przedstawiciel Sejmu, Senatu, władz — no i olbrzymich rzeszy ludu.

W Cieszynie również w ubiegłą niedzielę odbył się zlot wszechpolski sokolstwa polskiego. Zawody oddziału setek Sokołów i Sokolic nad wyraz były udatne. Wieczorem odbył się raut, przy udziale kilku gości-ministrów, władz wojskowych i wojewódzkich, delegacji harcerskich itd.

Znany ks. prałat Kapica z Tychów, w powiecie pszczyńskim, przed wojną poseł polski do Sejmu pruskiego a przed objęciem władzy kościelnej przez Administratora Apostolskiego delegat biskupi, dla polskiej części Śląska G., również w niedzielę obchodził rzadki jubileusz, mianowicie 25-lecie objęcia parafji w Tychach. Sędziwemu prałatowi, znanemu i poza granice G. Śląska z swej apostolskiej działalności antyalkoholowej, składali życzenia najwyżsi urzędnicy, korporacje i poważne znane osobistości, jak np. poseł Korfanty i inni — i rzesza parafian, uwielbiających swego duszpasterza.

Sprawa teatru polskiego w Katowicach grzęźnie i bagnieje coraz bardziej. I dziś jeszcze nie wymieniam nazwisk, gdyż powstały w tej sprawie dwa różne obozy, a każdy z nich usiłuje na swój sposób „ratować" te zagrożoną placówkę kultury polskiej na G. Śląsku. Sprawa jednak rzeczywiście musi być poważna, jeżeli (jak słychać) prawdą jest, iż od nowego sezonu dyrektorem teatru zostanie jakiś p. Winner, żydek ze Sosnowca czy Będzina, który rzekomo wielkich bogactw dorobił się na fabrykacji wódek.

Polacy górnośląscy jednak przekonani są, że transakcja wprowadzenia żyda jako kierownika na scenę katowicką zostanie cofnięta. Ładnie wyglądałaby tutaj sztuka polska pod rządami żydowskiemi!

Aleksy Pająk.

Nierozważni właściciele domów.

Pod powyższym tytułem umieściliśmy wczoraj artykuł oświetlający uchwałę Stowarzyszenia Właścicieli Domów w Poznaniu z dnia 27 czerwca br. opublikowaną w pismach poznańskich. Jak już zaznaczyliśmy, uchwała tą zajęła się prokuratura, dopatrując się w tej uchwale wyraźnych cech wymuszenia.

Przeciwko nierozważnym właścicielom domów zareagował Związek Stowarzyszeń lokatorskich w Poznaniu, publikując w prasie odezwę do lokatorów, w której wskazuje na nieprawne żądanie przez właścicieli domów podwyższenia dzierżawy i obliczania węgle kursu złotego polskiego. Związek Stowarzyszeń lokatorskich, w dalszym ciągu odezwy stwierdza, że „wszelkie żądania Tow. właścicieli realności Poznań są nieprawne, wyssane z palca, karygodne, ponieważ ustawa o ochronie lokatorów z dnia 18. 12. 20 r. jeszcze nie jest unieważniona, czyli jest w życiu obecnego czasu".

Po tej odezwie, która zrobiła potężne wrażenie w szerokich kołach lokatorów, odbyły się dwa wiece, z tłumnym udziałem uczestników. Na wiecach tych uchwalono gorące protesty przeciwko bezprawnym graniczącym z wymuszeniem, uroszczeniom właścicieli domów, piętnując je jako czyny nieobywatelskie.

* * *

Z RUCHU LOKATORÓW GRUDZIĄDZKICH.

W dniu wczorajszym odbyło się w Bazarze zebranie lokatorów. Referat w sprawie niefortunnego wystąpienia właścicieli domów w Poznaniu wygłosił redaktor Paledzki, udowadniając, że komunikat, Zw. właścicieli nieruchomości zapowiadający, że norma 15 procent komornego przedwojennego w złotych polskich (które mają obowiązywać od 1 lipca br.) jest typowem ultimatum skierowanem pod adresem lokatorów, a godzi przeciw obecnej ustawie o ochronie lokatorów.

Przedwczesne nierozważne zastosowanie projektu (więc jeszcze nie uchwalonej) ustawy o ochronie lokatorów jest zdaniem mówcy zwykłem przestępstwem, którem w każdym wypadku powinna się prokuratura zająć.

Referat przyjęto gorącemi oklaskami, a w końcu zebrania przyjęto jednogłośnie następującą rezolucję:

„Wobec tego, że projekt ustawy o ochronie lokatorów jest jeszcze w opracowaniu, uważają zebrani na posiedzeniu Stow. Lokatorów w Grudziądzu członkowie tegoż stowarzyszenia wszelki zamach ze strony właścicieli nieruchomości na obecną ustawę o ochronie lokatorów za zwykłe przekroczenie praw Rzplitej, którem w konsekwencji powinna się prokuratura Państwa zająć.

Wzywa się wszystkich P. T. lokatorów do zorganizowania się w istniejącem Stow. Lokatorów, a to w ich żywotnym własnym interesie".

Tyle rezolucja.

Pozatem załatwiono jeszcze następujące sprawy: Z powodu bezczynności prezesa okręgu pomorskiego Stow. Lokatorów p. Kasprowicza, wyrażono temu wotum nieufności i zawieszono w urzędowaniu (ze stu obecnych przeciw trzech wypowiedzieli się wszyscy przeciw p. Kasprowiczowi). Odzywały się również głosy przeciw p. Butlewskiemu i Cywińskiemu. Oprócz tego polecono Zarządowi zainicjonowanie zjazdu pomorskiego Stow. Lokatorów.

Na tem zakończyło się zebranie, które prezes zamknął hasłem „Szczęść Boże!"

* * *

Od naszych czytelników dowiadujemy się, że w Grudziądzu kilku właścicieli domów, mających jakiś kontakt ze stowarzyszeniem poznańskiem w pierwszych dniach b. tygodnia zwołało konferencje ze swymi lokatorami, którym narzuciło uchwały poznańskiego Stow. Właśc. domów. Takie postępowanie tych p. właścicieli jest bezprawiem, równem bezprawiu, jakie miało miejsce w Poznaniu, wobec czego przypuszczać należy, że i prokuratura grudziądzka zapatrywać się będzie na nie tak, jak prokuratura poznańska — ma się rozumieć, o ile wpłyną odpowiednie zażalenia.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Niedziela Elżbiety kr. Wschód słońca 3.48 zachód 8.21 Wschód księżyca 12.31 zachód 2.42.

Stan wody na Wiśle z 7. 7. 1923.

Kraków + —,—, **Warszawa** + 1.48, **Toruń** + 1.50, **Fordon** + 1.47, **Chełmno** + 1.48, **Grudziądz** + 1.61, **Kurzebrak** + 1.91, **Piekło** + 1.29, **Tczew** + 1.44, **Einlage** + 2,40 **Schiewenhorst** + 2,58.

—** **BIBLJOTEKA T. C. L.** zamknięta na czas od 6-go lipca do 6-go sierpnia.

—** **Z TEATRU MIEJSKIEGO.** Po tygodniowej blisko przerwie, nareszcie dzisiaj otworzą się podwoje naszego teatru, a liczne zastępy stałych bywalców teatralnych będą miały możność oklaskiwać swoich obiubieńców. Niewątpimy, że teatr będzie przepełniony na dzisiejszej premjerze „Roztwór profesora Pytla" — Winawera, ile, że świetna ta satyra ma w sobie tyle nieskłamanego humoru i daje tak przepyszne skarykaturowane typy z dwóch odrębnych światów — uczonych i kabarecistów, że publiczność ubawi się naprawdę. A że wszystkie role kreują najlepsi artyści naszej sceny, z pp. Hartmanowa, Kostecką i Drozdowską, oraz pp. Lenkiem, Łozińskim, Andrzejewskim, Cichockim i Burskim na czele, przeto i wykonanie stać będzie bezwątpienia na poziomie odpowiednim do wartości sztuki.

—** **SPROSTOWANIE.** W ogłoszonej wczoraj w „Głosie Pomorskim" taryfie płac, prostujemy błąd, a mianowicie, że just zna z dnia 5 lipca 1923 r. a nie 1 lipca, jak mylnie wydrukowano.

—** **PRZEDSTAWIENIE AMATORSKIE NA PÓŁ-KOLONJE LETNIE W GRUDZIĄDZU.** Wydział Kulturalno-towarzyski, przy Nar. Org. Kobiet urządza w niedalekiej przyszłości przedstawienie amatorskie, które zapowiada się bardzo ciekawie i zajmująco.

Będzie to santastyczna operetka, w trzech aktach, z pięknym baletem i doborowym śpiewem. Przewodnicząca Wydziału dokłada wszelkich starań, aby przedstawienie nie zawiodło najbardziej wybrednych, a ofiarna młodzież nie szczędzi trudu i czasu, by przysporzyć grosza na szlachetny cel.

N. O. K. ma nadzieję, że wszystkie warstwy społeczeństwa grudziądzkiego ocenią te bezinteresowną pracę i zamierznia ludzi dobrej woli — i w dniu oznaczonym wypełnią salę po brzegi.

—** **UROCZYSTOŚĆ GRUNWALDZKA W GRUDZIĄDZU.** Związek Obrony Kresów Zachodnich w Grudziądzu przygotowuje z okazji rocznicy bitwy pod Grunwaldem na sobotę i niedzielę 14 i 15 lipca wzgl. poniedziałek **obchód grunwaldzki**, na który złoży się uroczystość wojskowa, akademja w Teatrze Miejskim, zbiórka na cele oświaty na kresach niewyzwolonych (Warmja, Mazury, Śląsk Opolski itd).

Szczegółowy program podamy w najbliższych dniach. Już dzisiaj jednak wzywamy społeczeństwo do łaskawego współudziału w obchodzie.

—** **TEGOROCZNE WYŚCIGI KONNE I KONKURSA W GRUDZIĄDZU** odbędą się w dniach od 15-go do 26-go sierpnia b. r.

W dniu 1-szym odbędą się wyścigi i to: bieg włościański płaski, bieg ofic. frekw. Centr. Szk. Kaw. Steeple Chase, Maiden, bieg z płotkami, Steeple Chase, point to point.

Dzień 2-gi: Konkursa. — Jazda powozowa z zaprz. dow. Jazda wzorowa. Konkursa (przeszkody niższe i o puhar 4 p. ułanów).

Dzień 3-ci: Wyścigi: bieg pomorski płaski, z płotkami, wielki „Steeple Chase" „Prezesa honorowego". Bieg za mastrem.

Dzień 4-ty: Military i Konkurs.

Dzień 5-ty: Konkursa, Military i konkurs hipiczny dla oficerów i podchorążych.

Dzień 6-ty: Bieg płaski z płotami, Steeple Chase, Bieg z płotami „pocieszenia", Steeple Chase „pocieszenia", bieg z mastrem.

Tegoroczne wyścigi już obecnie budzą wielkie zainteresowanie.

Szczegółowy program ogłosimy później.

—** **URLOPY ROLNE DLA ŻOŁNIERZY.** Minister spraw wojskowych wydał wyrok zarządzający udzielanie z dniem 15-go lipca 30-dniowych bezpłatnych urlopów rolnych. Urlopy te ma otrzymać 15. proc. szeregowych niezawodowych, z rocznika poborowego 1901 wojsk lądowych. Z powyższych urlopów rolnych korzystać mogą ci szeregowi, którzy nie otrzymali w r. b. urlopów na zasiewy wiosenne i którzy są zawodowymi rolnikami. Czasowo urlopowani na żniwa mają odejść żołnierze bez wyjątku we własnych ubraniach cywilnych. Przewóz ich 3-cią klasą pociągów osobowych do miejsc ich przeznaczenia ma się odbyć za kredytowanymi biletami wojskowymi na koszt budżetu wojsk. Wykonanie rozporządzenia powyższego musi być przeprowadzone bezwzględnie do 15 lipca br.

Powyższy, bardzo ważny dla gospodarstwa rolnego, rozkaz gen. Szeptyckiego ma na celu zwiększenie sił roboczych na okres żniw w Polsce. Niewątpliwie rozkaz ten powitany zostanie przez sfery gospodarcze z największem uznaniem dla ministra gen. Szeptyckiego.

—** **NARESZCIE MAMY LATO.** Od kilku dni nastąpiła zmiana pogody. Tak długo i niecierpliwie oczekiwane lato raczyło i nas nareszcie odwiedzić. Wnet będziemy mieli 20 i więcej stopni ciepła, jak to już ma miejsce w południowej Francji, Nadrenji i Bałkanie.

Podziękowanie.

—** **PODZIĘKOWANIE.** Celem wysłania drużyny gniazda na Zlot Sokolstwa Polskiego do Cieszyna złożyli ofiary następujący pp.: Dereziński 30 000 marek, Murawski 100 000 marek, Klimek 100 000 marek, Marchlewski i Zawacki 100 000 marek, Samoliński 100 000 marek, Nowakowski 100 000 marek, Wawrzyniak 20 000 marek, Filipowski 100 000 marek, Szczerbicki 100 000 marek, Stenzel 100 000 marek, Chylewski 100 000 marek, Degórski 100 000 marek, Rybak 100 000 marek, Wielkopolanka 100 000 marek, Witkowski 100 000 marek, K. Balcerowicz 100 000 marek, Nalazek 50 000 marek, Podwójski 25 000 marek, Wysocki mec. 100 000 marek, Karolewicz 25 000 marek, N. N. 50 000 marek, Korzeniewski 100 000 marek, Bronikowski 100 000 marek, Rolnik (Piszkalski) 50 000 marek, i p. Ruchniewicz 100 000 marek.

Szanownemu obywatelstwu za tak hojne ofiary składam w imieniu Zarządu jak najserdeczniejsze podziękowanie sokolem „Czołem!"

(—) A. Szwoczko
skarbnik Tow. Gimn. Sokół

Ruch towarzystw.

—(rt) **ZABAWĘ LATOWĄ** urządza garnizonwe Kółko śpiewackie „Harfa" w sobotę 7 bm. o godz. 8-mej wieczorem w salach „Tivoli". Program jest następujący: 1. przedmowa, 2. „Wędrownik" utwór Żukowskiego, 3. Polonez towarzyski, Poniecki ego, 4. „Powrót Taty", słowa A. Mickiewicza, utwór ks. K. Kleina, 5. „Hej, na górze" Bartkiewicza. Część II-ga „Trzy kapelusze" komedyjka w jednej odsłonie. Część III-cia Tańce do 4 rana. Przygrywać będzie orkiestra wojskowa. Ceny miejsc od 4 000 do 6 000 marek.

Czysty zysk przeznaczony jest na **sieroty po poległych wojskowych**, które przybyły na letnisko do Grudziądza, wobec tego spodziewać się należy, że społeczeństwo nasze poprze cel tak wzniosły zabawy letniej.

—(rt) **WALNE ZEBRANIE TOW. POWST. I WOJAKÓW** odbędzie się w sobotę o godzinie 7-mej wieczorem w salach Hotelu Warszawskiego. Przybycie wszystkich członków konieczne. Ważne sprawy na porządku dziennym. Zarząd.

—(rt) **ZWIĄZEK INWALIDÓW WOJENNYCH KOŁO GRUDZIĄDZ** urządza w niedzielę dnia 8 lipca br. o godz. 5-ej popoł. na sali Hotelu Warszawskiego przy ulicy Józefa Wybickiego zabawę taneczną, na którą się serdecznie zapraszą członków oraz gości.

Zarząd Koła Inwalidów Wojennych.

—(rt) **WIELKIE ZEBRANIE POLITYCZNE ZW. LUD. NAR.** odbędzie się w poniedziałek dnia 9 bm. o godz. 8-mej wiecz. na sali Hotelu Warszawskiego. Przemawiać będą posłowie pp. Szebeko i Krzywiński.

Z Pomorza.

—** **TORUŃ. (Ruch statków na Wiśle).** W poniedziałek przybył w drodze z Gdańska parowiec „Neptun" z dwiema pustemi łodziami. Tegoż dnia przybyło 5 tratw, odpłynęło 7. We wtorek przybył z dolnej Wisły należący do flotylli wiślanej parowiec „Kopernik" z dwiema łodziami. Parowiec „Neptun" odjechał w górę rzeki. 7 tratw przypłynęło, 5 odpłynęło.

—** **GNIEW. (Śmiertelny wypadek).** Dnia 3 lipca około godz. 11 zaszedł w Gniewie okropny wypadek; mianowicie spadli 3 pracownicy, będący czynni przy budowie śpichlerza p. Edwarda Jahnke'go, z rusztowania. Jeden z nich, murarz Jan Cyckowski odniósł tak ciężkie obrażenia, iż po 2 godzinach wyzionął ducha.

—** **NOWEMIASTO. (Bezczelia żydówka i energiczny kupiec).** W „Drwęcy" czytamy co następuje: „Przed paru dniami przybyła do naszego miasta jakaś komisantka z rodu Izraela, celem rozsprzedaży różnej łokciowej tandety i zdobycia w Nowemmieście stałych odbiorców. Niestety pani Ruchla czy Sura miała nieszczęście trafić naprzód do składu pp. Rosińskiego i Olszewskiego, którzy odrazu oświadczyli kategorycznie, że z żydami nie chcą mieć nic do czynienia. Gdy jednak bezczelna żydówka nie zważając na to rozłożyła towar na ladzie i jęła nahalnie zachwalać towar, po wezwaniu trzykrotnem do wyniesienia się, pozostawała głucha, pan Olszewski porwał walizę, zgarnął towar i rzutem ręki wszystko wyprawił poza drzwi składu. Był deszcz i błoto takie, jakiego podostatkiem mieliśmy w ostatnich tygodniach. Łatwo wyobrazić sobie wściekłość żydówki i uciechę gawiedzi ulicznej. P tym pociesznym epizodzie smutna konkluzja — dowiadujemy się, że żydówkę zdołano pocieszyć w dwóch składach naszych, kupując od niej towar, bez względu na hasło: swój do swego!"

—** **KOŚCIERZYNA. (Ogień w drukarni „Pomorzanina").** W ub. poniedziałe wiecz. z powodu krótkiego spięcia (Kurzschluss) przy motorze elektrycznym wybuchł ogień, który zniszczył aparat do zapędzania motoru.

—** **GDYNIA. (Z ruchu letniskowego).** Zauważyć można znaczniejszy napływ gości kąpielowych do naszej miejscowości. Dla tego przyczyniły się w większej mierze nowo zbudowane hotele i dziesiątki wil, które powstały na Górze Kamiennej i w najbliższej okolicy. Na plaży widać w większej ilości kosze z odpoczywającymi w nich kuracjuszami.

—** **SOPOT. (Otwarcie wystawy kaszubskiej).** W ub. niedzielę otwarto w lokalach „Macierzy Kaszubskiej" w Sopocie przy Südstrasse wystawę wyrobów kaszubskiego przemysłu ludowego. Bardzo ciekawemi eksponatami są hafty kaszubskie, wykonane w szkole p. Gulgowskiego w Wdzydzach. Wzorowane również na starodawnych motywach ludu kaszubskiego są wystawione w Sopocie, wyroby plecione z korzeni, jak podstawki, koszyki do chleba itp. W lokalach wystawy sopockiej, kierowanej przez p. Gulgowskiego i p. Klińską, znajduje się także znana wypożyczalnia książek i biblioteka, zawierająca bogaty zbiór wydawnictw, zajmujących się specjalnie opisem dziejów i zwyczajów Kaszubów.

—** **KORONOWO. (Samobójstwo).** Wystrzałem z fuzji pozbawił się życia gospodarz Junka w Serocku z powodu utraty wartościowego konia, którego liczył na 7 miljonów marek.

Z całej Polski.

—** **INOWROCŁAW. (Powrót wojsk z ćwiczeń)).** Przed kilku dniami powrócił do garnizonu 59 p. p. z obozu ćwiczebnego w Grupie pod Grudziądzem, gdzie bawił na ćwiczeniach od kilku tygodni.

Mimo długiego i uciążliwego marszu pułk prezentował się świetnie. Na ogorzałych od słońca twarzach naszych zuchów widać było radość, iż nareszcie będą mogli odetchnąć po ćwiczeniach i w garnizonie się zabawić.

—** **UJŚCIE. (Ruch odpustowy).** Ostatni odpust w kościele parafjalnym zgromadził liczne rzesze ludności ze wszystkich stron Wielkopolski. Szczególnie imponująco przedstawiała się pielgrzymka z Morzewa, która była liczna i dobrze zorganizowana. W czasie nabożeństwa zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, którego ofiarą padła jakaś dziewczyna. W czasie pochodu procesji ku kaplicy XII. w natłoku złamano nieszczęśliwej nogę. Dziewczyną zajęli się znajdujący się obok mężczyźni i ks. proboszcz Dudziński z Ujścia.

Rozmaitości.

✕ **Wymieranie Eskimosów.** Etnologowie amerykańscy Aleksander Chamberlain i James Mooney, pisząc o mieszaniu się ras, twierdzą, że niema już prawdziwych Eskimosów. Eskimosi Grenlandji tak się pomieszali z duńskimi kolonistami i handlarzami, że trudno dziś spotkać Eskimosa czystej krwi. Owe małżeństwa mieszane były bardzo płodne i wpłynęły na poprawienie rasy, zwłaszcza w wyglądzie. Ostatnią prawdziwą Eskimoską miała być kobieta w Labradorze, która w roku 1859 wyszła za Anglika. W Labradorze nastąpiło pomieszanie ras przez rybaków z Nowej Fundlandji albo przez wprost z Anglji przybyłych. Jeżeli małżeństwa krajowców z przybyszami były bardzo płodne, to płodność ta nie przechodziła na ich potomstwo. Tak samo w Labradorze jak i w Grenlandji, ludność w ostatnich latach znacznie się zmniejszyła. A niema tu mowy o wytępieniu gwałtownem, emigracji lub zarazach. Najwidoczniej Eskimosi bardziej się rozmnażali, niż obecna rasa mieszkańców. Wprawdzie według Nansena panują między Eskimosami suchoty, ale ludzie chorzy na nie dochodzą tam podeszłego wieku. Tłusty wikt Grenlandczyków czyni ich odporniejszemi na tę chorobę.

✕ **Olbrzymia piramida bolszewizmu.** Artyści, należący do ludowego komisarjatu dla sztuk pięknych zajęci są obecnie planami kolosalnego monumentu. Ma on stanąć na płaszczyźnie w okolicach Moskwy i będzie miał kształ „drapacza nieba" olbrzymich rozmiarów, który będzie liczył u góry przeszło 400 metrów szerokości i przedstawi się jako piramida, zbudowana ze szkła i stali. Podstawa tej olbrzymiej budowli otrzyma mechanizm zegarowy i cała piramida będzie się obracać wokoło swej osi raz na 365 dni. Na wierzchołku umieszczona będzie kula, obracająca się raz na 30 dni, więc całość tej budowli będzie nietylko pomnikiem, ale zarazem spełniać będzie funkcje kalendarza i zegara.

Sprawy społeczno-gospodarcze.

KOMUNIKACJA.

— **Obrót towarowy na kolejach.** Według sprawozdania Ministerjum Kolei Żelaznych statystyka dokonanych przewozów towarów w miesiącu kwietniu 1923 r. w zestawieniu z kwietniem 1921 i 1922 r. przedstawia się jak następuje:

Przeciętnie przewieziono dziennie wagonów: w r. 1923 — 9.934, w 1922 r. 8.929, w 1921 r. — 8.601, w tem: w naładowanych na stacjach polskich: w 1923 r. — 7.588. w 1922 r. — 6.526, w 1921 r. — 5.098,

2) przyjętych z zagranicy do Polski: w 1923 r. — 1,561, w 1922 — 1.342, w 1921 — 1.228,

3) tranzytowych przez Polskę: w 1923 r. — 785, w 1922 — 1.061, w 1921 — 1.375.

Ogólny wzrost pracy dziennej o 15 proc. wydaje się nieznaczny ze względu na nadzwyczajny wysiłek i rzeczywiście osiągnięte wybitne wyniki zarz. kolejowego w kierunku odbudowy zniszczonych linji, powiększenia stanu parowozów i wagonów. Odrzuciwszy jednak bardzo liczne przewozy wojskowe, które w porównaniu w 1921 r. znacznie zmalały, przewóz towarów, opłacających przewoźne, przybrał w bieżącym roku wybitnie większe rozmiary.

Obniżenie przewozu — pisze „Gaz. Warsz." — tranzytowego nastąpiło wskutek tego, że zmniejszył się z jednej strony przypływ towarów żywnościowych i artykułów pierwszej potrzeby idących przez Polskę do Rosji, a z drugiej strony zrujnowane koleje rosyjskie nie pozwalają jeszcze na jakikolwiek rozwój przewozów towarowych w kierunku na zachód. Zmniejszenie się przewozu tranzytowego należy wreszcie przypisać wrogiemu wobec Polski stanowisku niemieckich sfer gospodarczych oraz w znacznej mierze konieczności kosztownego posługiwania się prywatnemi przedsiębiorstwami ekspedycyjnemi, wyjednanie pozwoleń na tranzyt w Głównym Urzędzie Przywozu i Wywozu trwającemu nieraz, tak długo, że konjunktura sprzedaży nie może być wykorzystana, jak również bezwarunkowo za długo trwającemu przewozowi kolejami polskiemi, co wszystko obniża zdolność konkurencyjną linji polskich.

— **Paczki zwykłe i wartościowe przesyłane poczta.** Od dnia 1 lipca rb. paczki bez podanej wartości i paczki z podaną wartością do 100.000 mk. włącznie są uważane przy nadawaniu w obrocie wewnętrznym za paczki zwykłe, paczki zaś z podaną wartością powyżej 100 tys. mk. — za paczki „wartościowe", które winny być przekazywane szczegółowo.

HANDEL.

— **Bilans handlowy Polski.** W kwietniu br. przywieziono do Polski 285,216 ton towarów, wartości 848,5 miljardów marek, wywieziono zaś z Polski 1,335,361 ton wartości 937,7 miljardów marek. Bilans handlowy za kwiecień rb. jest więcej czynny, gdyż wartość wywozu pokryła 110,5 proc. wartości przywozu.

Porównanie powyższych z liczb z danemi za poprzednie trzy miesiące 1923 r. wskazuje, że przywóz do Polski utrzymuje się od początku roku mniej więcej na tym samym poziomie, wywóz natomiast podlega dość silnym wahaniom, jakkolwiek począwszy od lutego stale pod względem wartości przewyższa przywóz. W szczególności zauważyć się daje znaczny wzrost wywozu w marcu r. b. i spadek jego w kwietniu, co wywołane zostało zmianami, zachodzącemi w wywozie węgla wywieziono mianowicie węgla: w marcu 1,635 tys. ton, w kwietniu 855 tys. ton.

W porównaniu z odpowiedniemi miesiącami roku ubiegłego obroty wykazują zaczny wzrost, po wyłączeniu węgla, obrót, który uległ zupełnemu przekształceniu od chwili przyłączenia Górnego Śląska. Przywóz wynosił w kwietniu 1922 r. 57,425 ton, a w kwietniu 1923 r. 265,396 ton, wywóz zaś w kwietniu 1922 r. — 203,961 ton, a w kwietniu 1923 r. — 479,944 ton.

Zaznaczyć należy wzrost wywozu wyrobów gotowych, których w kwietniu 1923 r. wywieziono 85,865 ton podczas gdy w kwietniu 1922 r. tylko 37,868 ton. Bardziej jeszcze wzrósł wywóz półfabrykatów, gdyż z 50,784 ton w kwietniu 1922 r. na 142,573 ton w kwietniu r. b.

SPRAWY PIENIĘŻNE

— **Odroczenie rozporządzenia w inkasie walut z eksportu.** Ministerjum Skarbu w porozumieniu z Min. Przemysłu i Handlu odracza wejście w życie rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i Ministrem Sprawiedliwości z dn. 21 czerwca rb. (Dz. Ust. Nr. 62, poz. 465) o przymusowem inkasowaniu należności zagranicznych za pośrednictwem P. K. K. P. do dnia 10 lipca rb.

Wykaz banków uprawnionych do inkasowania należności zagran. P. K. K. P. komunikuje: czynności zastępcze przy inkasowaniu należności zagranicznych za wywiezione towary przewidziane — rozporządzeniem ministra skarbu z 25 czerwca br. powierza się w porozumieniu z ministrem następującym bankom: 1) Bank angielsko-polski, 2) Bank cukrownictwa w Poznaniu, 3) Bank dyskontowy warszawski, 4) Bank francusko-polski, 5) Bank francusko-belgijsko-polski, 6) Bank handlowy w Warszawie, 7) Bank handlowy w Łodzi, 8) Bank handlowo-przemysłowy w Łodzi, 9) Bank dla handlu i przemysłu w Warszawie, 11) Bank kredytowy w Warszawie, 11) Kwilecki, Potocki i Ska, 12) Bank Małopolski, 13) Bank międzynarodowy, 14) Bank przemysłowców, 15) Bank poznańskiego ziemstwa kredytowego, 16) Bank Stadthagen w Bydgoszczy, 17) Bank Towarzystw współdzielczych, 18) Bank zachodni, 19) Bank Zjednoczonych Ziem polskich, 20) Bank związku spółek zarobkowych w Poznaniu, 22) Polski bank handlowy w Poznaniu, 23) Polski bank krajowy, 24) Polski Bank przemysłowy, 25) Warszawski Bank Zjednoczony, 26) Ziemski Bank Kredytowy, 27) Dom bankowy Natansohn i syowie, 28) Dom bankowy Szereszewski w Warszawie, 29) Bank ziemiański, 30) Akc. Bank Związkowy. (Pat.)

PODATEK.

— **Podwyższenie podatku od zapałek.** Rozp. Rady Ministrów z dnia 14-go czerwca 1923 r. został podwyższony z dniem 27-go czerwca podatek spożywczy od zapałek z 80 na 120 mk. od pudełka nie zawierającego więcej jak 60 sztuk zapałek.

Nowości wydawnicze.

⊙ **Krakowska Spółka wydawnicza** podjęła bardzo pożyteczne wydawnictwo: **„Teksty źródłowe do nauki historji w szkole średniej."** Mają one, w myśl nowoczesnych poglądów dydaktycznych, dopomagać młodzieży w wyrabianiu sobie samodzielnego sądu o zjawiskach historycznych. Albowiem „te momenty, które podręczniki szkolne zaledwie lakonicznie zdołają zaznaczyć, mogą dopiero w świetle źródeł przemówić żywiej, językiem doradczym i zrozumiałym." Zwłaszcza odnosi się to do historji kultury oraz zagadnień politycznych, społecznych, ekonomicznych. — Wydawnictwo to jest bezspornie najlepsze z niewielu zresztą dotychczasowych prób podobnych. Całość ma objąć 60 zeszytów dwuarkuszowych. Dotąd pojawiło się 12 zesz., w tem 8 z dziejów Polski, a mianowicie: Polska pogańska i słowiańska (oprac. prof. Al. Brückner), — Budowa państwa polsk. (oprac. prof. uniw. Jag. R. Grodecki), — Utwierdzenie państwa polskiego (prof. uniw. Jag. J. Dąbrowski), — Korona: Litwa od chrztu Jagiełły do Warny (tenże) — Panowanie Zygmunta Starego (Wł. Pociecha, bibl. Jag.) — Polska od Sejmu W. do trzeciego rozbioru (prof. uniw. pozn. A. Skałkowski), — Królestwo Kongresowe i powstanie listopadowe (dr. Br. Pawłowski), — Polska w dobie W. Emigracji (dr. J. Frejlich). — Jak widać z tej listy, opracowanie spoczywa w rękach pierwszorzędnych uczonych. Choć te „teksty" głównie dla szkoły przeznaczone, lecz i ogół może w nich znaleść pożyteczną i miłą lekturę. **St. T.**

⊙ **Spis abonentów sieci telefonicznej na Polskim G. Śląsku** wraz z niemieckimi miastami: Gliwice, Bytom Zabrze, został wydany nakładem Inspektorjatu Poczt Telegrafów w Katowicah.

Sieć telefoniczna na Górnym Śląsku jest bardzo rozgałęziona, tak, że z małymi wyjątkami są domy, które nie posiadają połączenia telefonicznego, a natomiast wszelkie instytucje rządowe, prywatne, banki, kopalnie, huty, domy handlowo-przemysłowe, czyli, że cały handel i przemysł, połączony jest siecią telefoniczną. Zaznaczyć jeszcze należy, że oprócz brzmienia firmy oraz nazwiska posiadacza załączenia, podane jest również zawód, ulica i numer domu, przeto spis powyższy może służyć jako książka informacyjna, która dotychczas na Górnym Śląsku nie została wydana.

REKLAMA.

—** **STRZEMIĘCIN.** W polskie ręce przeszła niedawno dzierżawa restauracji leśnej w Strzemięcinie. Nowym dzierż. jest obecnie p. Franciszek Malinowski zasłużony działacz na niwie polskości na terenie plebiscytowym Prus Wschodnich.

Restauracja w Strzemięcinie dokłada obecnie wszelkich starań, aby pod każdym względem zadowolić P. T. gości i wycieczkowiczów. Z naszej strony dodać musimy, iż Strzemięcin jest najmilszem miejscem spaceru i wycieczek całej ludności Grudziądza, a nawet punktem letniskowym gości z dalszych stron.

Kino Korso wyświetla obecnie interesujący dramat z życia wyjęty p. t. **„Królowa węgla".** W porze latowej kino Korso jest otwarte tylko każdego piątku, soboty i niedzieli.

Pamiętajmy o obowiązkowem popieraniu inwalidów!

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Redaktor odpowiedzialny: Bolesław Palędzki.

Miłe, zajmujące i pożyteczne książki

1. **Wielki Król,** powieść dziejowa z czasów Stefana Batorego — Aleksandry Leśniewskiej . . . . . 14000 Mk. porto 400,— mk.
2. **Historja o Janaszu Korczaku,** — J. Ign. Kraszewskiego z czasów Jana Sobieskiego . . . . 14000 Mk. porto 400,— mk.
3. **Dwa Skarby,** powieść z życia Polaków w Ameryce — F. Rogal . . 12000 Mk. porto 400,— mk.
4. **Oblężenie twierdzy Grudziądzkiej,** powieść Bergla . . 2000 Mk. porto 250,— mk.
5. **Z mych wrażeń wojennych,** — Ks. prob. Łęgi . . . . 4000 Mk. porto 280,— mk.
6. **Rachunki Rolnika-Praktyka** napisany przez M. Pacoszyńskiego zaprzysiężonego rewizora ksiąg, autora wielu prac rolniczo-handlowych. 10000 Mk.

Powieści te wzgl. opisy nabyć można bezpośrednio w „wydziale wydawniczym” lub za zaliczką pocztową z dołączeniem kosztów przesyłki i opakowania.

Drukarnia Pomorska

Wydział Wydawniczy

GRUDZIĄDZ (Pomorze)

Groblowa 27/29. Telefon 50 i 51

W pierwszą bolesną rocznicę tragicznej wskutek zbrodniczego zamachu poniesionej śmierci, nieodżałowanego

ś. p.

Dra Bolesława Marchlewskiego

b. Naczelnego Redaktora „Kurjera Poznańskiego“

odbędzie się za spokój duszy Jego **Msza św.** dnia 12 lipca b. r.:
w Grudziądzu w kościele farnym o godz. 8-mej rano,
w Poznaniu u Św. Marcina o godz. 8-mej rano.

5779 **Rodzina.**

Obwieszczenia urzędowe władz miejskich.

Według prawa prasowego odpowiada za dział niniejszy
**nadsekretarz miejski
Damazy Baszkowski w Grudziądzu.**

Ogłoszenie.

Magistrat miasta Grudziądza wydzierżawi płaszczyzny płotu, ogradzającego boisko sportowe przy ulicy Radzyńskiej, na umieszczenie reklamy.

Piśmienne wnioski z podaniem wielkości żądanej płaszczyzny, należy skierować do niżej podanego Urzędu.

Magistrat — Wydział V. Budownictwo
(—) Stołowski. 5793

OBWIESZCZENIE.

Niniejszem podaje się do wiadomości, że uchylający się od przeglądu popisowi rocznika 1902 lub ci, którzy z jakichkolwiek przyczyn nie mogli stawać do przeglądu, winni się zgłosić w dniu 11 lipca 1923 r. o godz. 8 rano „Hotel Warszawski“ przy ul. Józefa Wybickiego. Kto się ostatecznie w wyżej wyznaczonym terminie nie zgłosi, będzie doprowadzony przez organa policyjne.

Równocześnie podaje się do wiadomości, że w myśl rozkazu M. S. Wojsk. Oddz. I Sztab. Gen. L. dz. 8176/O. D. B. z dnia 23 czerwca b. r. termin dodatkowej kontroli i przeglądu mężczyzn urodzonych 1883-1900 został przesunięty ze względu na okres żniw do dnia 15. VIII. b. r. Bliższe szczegóły będą jeszcze podane.

Grudziądz, dnia 6. lipca 1923 r. (5798

Prezydent miasta Grudziądza,
w. z. (—) Krobski.

Obwieszczenie.

Wobec dwukrotnego podrożenia ceny węgla górnośl. od 20. 6. i 1. 7. 23 r. podwyższenia stawek przewozowych, robocizny itd. uchwalił Magistrat podwyższyć ceny gazu od 1. 7. wzgl. nowego odczytania gazomierzy i automatów jak następuje:

za 1 kbm gazu z gazomierzy 3000 mk.
„ 1 „ „ automatów 3200 mk.

Grudziądz, dnia 7 lipca 1923 r.

Gazownia miejska. 5796

W rejestrze stowarzyszeń zapisano dziś pod nr. 70 „Stowarzyszenie Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Polsce Okręg Pomorski w Grudziądzu“. Statut sporządzono dnia 4 marca 1923 r. Do zarządu wybrano posła Albina Nowickiego jako prezesa, Benona Fritza jako wiceprezesa, Józefa Zientarskiego jako sekretarza, Audrzeja Spica jako dyrektora biura, Leona Wojanowskiego jako skarbnika, wszyscy z Grudziądza. (5791

Grudziądz, dnia 22 maja 1923 r.

Sąd Powiatowy.

W rejestrze stowarzyszeń zapisano dziś pod nr. 69 „Związek Zawodowy Drukarzy i Pokrewnych Zawodów w Polsce Okręg Grudziądzki w Grudziądzu“. Statut sporządzono dnia 13 listopada 1922 r. Do zarządu należą Ludwik Jaworski jako prezes, Jan Przybylski jako wiceprezes, Jan Weiss jako sekretarz, Bronisław Mroczyński jako zastępca sekretarza, Paweł Cholewicz jako skarbnik. (5786

Grudziądz, dnia 2 maja 1923 r.

Sąd Powiatowy.

W rejestrze handlowym dział A pod nr. 765 zapisano dziś przy firmie „Pomorski Dom Sanitarny Kuszajewski i Ska z siedzibą w Grudziądzu, iż kupiec Karol Füllgraf z Poznania i mechanik ortopedji Walter Berg z Grudziądza ze spółki wystąpili. Franciszek Kuszajewski jest jedynym właścicielem firmy i prowadzi takową pod niezmienioną nazwą. Jawną spółkę handlową rozwiązano. (5789

Grudziądz, dnia 27 czerwca 1923 r.

Sąd Powiatowy.

W rejestrze handlowym dział B pod nr. 79 zapisano dziś firmę „Towarzystwo Hadlowe „Kolos“, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Dąbrowie ul. Ulmana 2, Oddział w Grudziądzu.“ Spółka ma na celu kupno i sprzedaż węgla kamiennego, koksu, cementu i innych artykułów. Kapitał zakładowy stanowi 900 tysięcy marek i dzieli się na 30 udziałów po 30.000 marek udział. Każdy wspólnik posiada 10 udziałów. Zarząd spółki stanowią Wiesław Galewski i Wolf Ehrlich. Oddziałem w Grudziądzu zarządza Jan Łazowski. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Akt spółki został zeznany dnia 19 grudnia 1922 r. przed notarjuszem Cichońskim w Dąbrowie pod R. Nr. 2041. Czas trwania nieograniczony. Zarząd spółki i kierownicy oddziałów zastępują spółkę nieograniczenie i decydują samodzielnie we wszystkich sprawach.

Grudziądz, dnia 15 czerwca 1923 r.

Sąd Powiatowy. [5785

W rejestrze handlowym dział A pod nr. 842 zapisano dziś firmę: „Hotel Królewski Dwór Eugeniusz Matutt Grudziądz“. Właścicielem firmy jest kupiec Eugeniusz Matutt z Grudziądza.

Grudziądz, dnia 25 czerwca 1923 r. (5788

Sąd Powiatowy.

W rejestrze handlowym dział B pod nr. 80 zapisano dziś firmę „Centrala Skór, Towarzystwo Akcyjne Poznań, Oddział w Grudziądzu“. Przedmiotem przedsiębiorstwa jest zakup i sprzedaż skór surowych wszelkich gatunków jak i też udział i nabycie podobnych przedsiębiorstw albo gałęzi przedsiębiorstw. Kapitał zakładowy wynosi teraz 100 miljonów marek. Do zarządu należą kupiec Ignacy Niedbał, Franciszek Stenzel, Stanisław Rutkowski, wszyscy z Poznania. Prokury udzielono Adamowi Ślósarczykowi i to do zastępowania towarzystwa tylko łącznie lub wspólnie z jednym ze zastępców członków zarządu Niedbała, Ryszardowi Kozłowskiemu i Tadeuszowi Michałowi Toczyskiemu w ten sposób, że każdy z prokurentów uprawniony jest do zastępowania towarzystwa łącznie z drugim prokurentem lub z zastępczym członkiem zarządu. Towarzystwo Akcyjne. Ustawy sporządzono dnia 2 sierpnia 1919 r. Rok obrachunkowy trwa od 1 lipca do 30 czerwca roku następującego. Zarząd składa się z jednej lub więcej osób. Jeżeli zarząd składa się z więcej osób, towarzystwo zastępowane będzie w ten sposób, że dwóch członków zarządu wspólnie działa, albo jeden członek zarządu wspólnie z jednym prokurystą. Do Rady Nadzorczej należy 9-ciu członków, wybranych na 3 lata. Wszelkie ogłoszenia towarzystwa umieszcza się w organach ustawą przepisanych. Zastępcy członków zarządu Stenzel i Rutkowski zastępują towarzystwo tylko łącznie lub wespół z prokurystą. Uchwałą walnego zebrania z dnia 15 września 1920 zmieniono § 3 ustaw dotyczący wysokości kapitału zakładowego i uzupełniono ten § nowym dodatkiem co do zmiany akcji imiennych na bezimienne i odwrotnie. Uchwalono dalej normy dla podziału czystego zysku (§ 13) i spolszczone oraz zredagowano na nowo statut nadając mu brzmienie wymienione ze załącznika III do notarjalnego protokołu z dnia 15 IX 1920. Uchwała walnego zebrania z dnia 12 marca 1921 podwyższono kapitał zakładowy o 20 miljonów marek. Podwyższenie to przeprowadzono przez emisję 5000 akcji tysiąc markowych, 1000 akcji pięćtysiąco markowych, 1000 akcji dziesięciotysiąc markowych wszystkich na okaziciela wydanych po kursie 165%. Na mocy przeprowadzonej uchwały walnego zebrania z dn. 30 września 1921 podwyższono kapitał zakładowy o 70 miljonów marek, tak, że obecnie wynosi 100 miljonów marek. Równocześnie zmieniono § 3 ustaw. Uchwałą walnego zebrania akcjonarjuszów z dnia 20 września 1922 zmieniono statut w § 4 (uprawnieni do głosowania) § 6 (skład i pobory Rady Nadzorczej) § 13 (podział zysków).

Grudziądz, dnia 15 czerwca 1923 r.

Sąd Powiatowy. [5790

W rejestrze handlowym dział A pod nr. 994 skreślono dziś firmę: „Augustyn Markowicz, handel skór Grudziądz“. (5787

Grudziądz, dnia 25 czerwca 1923 r.

Sąd Powiatowy.